

“dosdoğru bir yol arayanlar için”

MINHÂC

Aile ve Eğitim Dergisi 2. Yıl 10. Sayı Ahlâk Sayısı Muharrem 1446 Temmuz 2024

AHLÂK NESİİ

Ahlâki Kavramlar - 1
HAKAN EMİN

05

Hayız İstihaze ve Nıfas
ÜZEYİR HANİF

13

Ahlâk Nebîsi
ENES LÜTFÜ

21

MİN HÂC

Aile ve Eğitim Dergisi

“Dosdoğru Bir Yol Arayanlar İçin”

***

3 Aylık e-Dergi

-Ücretsiz-

TEMMUZ 2024

Ahlâk Sayısı

www.minhacdergisi.com

minhacdergisi@gmail.com

Telefon: 0501 362 15 10

***

Dergi içinde yer alan yazılardan ilgili
yazar mesûldür.

Kaynak gösterilerek kısmen ya da
tamamen alıntı yapılabilir.

AHLÂK SAYISI

Minhâc Dergisi	DERGİ'DEN.....	01
Hakan Emin	AHLÂKÎ KAVRAMLAR (1).....	05
Üzeyir Hanif	HAYIZ İSTİHAZE VE NİFAS.....	13
Enes Lütfü	AHLÂK NEBİSİ.....	17
Ali Eren	RABBÂNÎ LİDER ZİNNUREYN.....	23
Hayreddin Gökçe	GÜNÜMÜZ CAHİLİYESİNDE AHLÂK ANLAYIŞI.....	27
Alaaddin Cihad	ZEVC KAVRAMI VE EŞCİNSELLİK.....	31
İbrahim Yahya	NEDEN SAHABE?.....	39
Erdem Onur	ÂLİMLERİN AHLÂKI.....	45
Hakan Emin	SÂHİBİM SENSİN.....	50

Dergi'den

Âlemleri Rabbi el-Azîz ve el-Muiz olan Allâh'u Teâlâ'nın ismiyle...

Yarattığı ve yaratacağı zerrelere adedince O'na hamd eder, nefislerimizin şerrinden yine O'na sığınır ve her daim O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Salât ve selâm; O'nun seçip şereflendirdiği Nebîmiz aleyhisselâm'ın, O'nun pak âlinin ve güzide ashâbının üzerine olsun.

Ey İslâm'ın evlatları!

Biliniz ki gözümüzün nûru olan dergimiz, istikâmet üzere yolda, vazifesinin başındadır. Herkes kendine yakışanı ve üzerine düşeni yaparken, İslâm'a ve Müslümanlara hizmet için yola çıkan dergimiz 10. Sayısıyla yine sizlerdedir. Hasretle beklediğimiz bu buluşmayı bize bahşeden Rabbimize hamd ederiz.

Elhamdulillahî hamden kesiran...

Bundan sonra:

Değerli okurlarımız! Ahlâkın dînimizde ki önemine binaen istedik ki bu sayımızdan itibaren ahlâkî konuları ve kavramları ele alıp, işleyelim. Zira dînimiz ahlâk dîni, bizler de ahlâk Nebîsinin ümmetiyiz. Dînimizde nasıl ki tevhîd çok önemli yine tevhîd ehli için ahlâk da öyle önemlidir.

Bakınız Rabbimiz, Nebîmiz aleyhisselâm'ı “en güzel örnek” kıldığını, O'nda bizim için takip etmemiz gereken hasletler olduğunu bizlere bildirmiştir:

“Andolsun ki sizin için, Allâh'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allâh'ı çokça zikredenler için Allâh'ın Rasûlü'nde “güzel bir örnek” vardır.” [Ahzâb: 33/21]

Yine Rabbimiz, insânlar ile cinlerin en büyük rehberi ve örneği olan Nebîmiz aleyhisselâm'ın ahlâkı için de şöyle buyurmuştur:

“Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin.” [Kalem: 68/4]

Yüce ahlâk sahibi Nebîmiz aleyhisselâm da bizlere ahlâktan ve ahlâk sahibi olanlardan bahsetmiştir, birkaçını zikredersek:

“Hayırlınız, ahlâkı güzel olanınızdır.” [Buhârî, Müslim] **“Mü'minlerin îmân bakımından en mükemmeli, ahlâk bakımından en güzel olanıdır.”** [Ebû Dâvûd] **“Ben, güzel ahlâkı tamamlamak (uygulamak) için gönderildim.”** [Mâlik, Ahmed ibn Hanbel] **“Güzel ahlâk sahibi, ahlâkı sayesinde, namaz ve oruç sahibinin derecesine ulaşır.”** [Tirmizî]

Hadislerde de ifade edildiği üzere dînimize ahlâk çok önemlidir. Öyleyse bizler de en güzel örneğin ardından ahlâkımızla hayırlılardan olmaya çalışmalıyız. Elbette bu kadar çirkinliğin ve çirkefliğin arasında ahlâkımızı güzelleştirip, temiz kalmak çok kolay da değil. Zira zamanımız cahiliye zamanı. Her ne olursa olsun, bizler muvahhîdleriz. Her türlü isyan mubah sayılıp işlenirken bizler ahlâklı olmak ve ahlâklı kalmak zorundayız. Küfrü itikâdî olarak reddettiğimiz gibi yine küfrün necis ahlâk anlayışını ve ahlâksızlığını da reddetmeliyiz. Her zaman ve her yerde İslâm ahlâkını kuşanarak çağımıza ve çağlar ötesine hak mesajı ahlâklıkla sunmalıyız.

Son olarak diyoruz ki:

Ey ümmetin mustazafları! Nidâmız sizde yankılansın. Ey asrı gurabânın garip-leri! Sesimiz size ulaşsın. Tevhîd dâvetine ve dâvetçilerine sahip çıkın. Siz, sizden olana sahip çıkmazsanız, zaten sizden olmayanlar hiç sahip çıkmayacaktır. Siz, sizin değerlerinizi savunanları savunmazsanız zaten başkaları hiç savunmayacaktır. Hatta sahip çıkıp savunmayı bırakın, bitirmek için ellerinden geleni yapacaklardır. Bundan dolayıdır ki okurlarımızdan da ricamız ve beklentimiz; dergimizi okuyarak ve okutarak sahip çıkmalarıdır. Amelleri zayi etmeyen Rabbimizden beklentimiz ve niyâzımız ise hakkı sahipleneni dâreyinde sahiplenmesi, dergimizi her daim sadra şifâ yazılarla ümmetin evlatlarına “şifâ memba” kılmasıdır.

Allah yolunda yılmadan ve yıkılmadan gayret etmek bizden; yardım, başarı ve zafer ise el-Azîz ve en-Nasîr olan Rabbimizdendir.

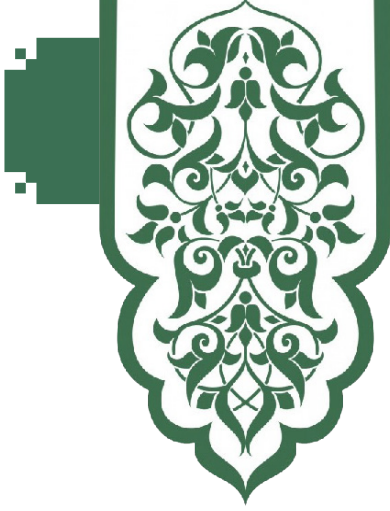
Tevhîd ehli tüm Muvahhîdlere selâm ve duâ ile...

fi emânillâh...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KAVRAMLARIN TAHLİLİ

AHLÂKÎ KAVRAMLAR -1

Hakan Emin

Âlemlerin Rabbine hamd, O'nun ahlâkî azîm Nebî'sine, güzide âline ve ashabına da salât ve selâm olsun. Rabbimizin izni ve ismiyle söylerimize başlıyoruz. Değerli okurlarımız! Rabbimizin ikramıyla dergimizin 10. sayısında yine sizlerle birlikteyiz. Sayımızın "Ahlâk Sayısı" olmasını münâsebetiyle bu yazımızdan itibâren ahlâkî kavramları tanıtmaya çalışacağız. 10. Sayımızda, 10 kavramla başlıyoruz. Rabbimiz bize ve bizden sonrasına, okuyana ve yaşayana hayırlı ve faydalı eylesin. Allâhumme âmin.

Gayret bizden, tevîk en-Nasîr olan Rabbimizdendir.

(1) İhlâs:

İhlâs, bir Müslüman'ın yapmış olduğu amelleri yalnızca Allâh'ü Teâlâ'nın rızası için yapmasıdır. İhlâs, niyette şirkten kaçınmak ve tevhîd üzere olmaktır. İhlâsa "niyette tevhîd" de diyebiliriz. İhlâs, enbiânın vasıflarındandır. Tevhîd elçilerinin pak yolunu yol edinen bir Müslüman da ihlâs sahibi/muhlis olmalıdır. Mü'minlere tevhîd emredildiği gibi ihlâsta emredilmiştir. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Oysa onlar, dîni Allâh'a has kılarak, hakka yönelen kimseler olarak, O'na kulluk etmekten başka bir şeyle emrolunmadılar." [Beyyine: 98/5] Nebîmiz aleyhisselâm da ihlâsın önemini bizlere şöyle ifâde etmiştir: **"Şüphesiz ki Allâh, kendisine ihlâsla yapılan ve rızasına kavuşmak istenen amellerden başkasını kabul etmez."** [Nesâî] Mü'minler, riyâyaya karşı çok dikkatli olmak zorundadırlar. Peki, "riyâ nedir?" denirse; riyâ, bir Müslüman'ın yaptığı amelleri, Allâh'ü Teâlâ'nın rızasının dışında, başka şeyler için yapmasıdır. Müslüman, riyâkâr/mürâi olamaz. Rabbimiz bizlerden salih ameller istemektedir ve salih ameller de ancak riyâsız yapırlarsa fayda verirler. Riyâ ise "küçük şirk" olup, amelleri ifsad eder ve kişiyi ateşe sürükler. Riyâ, münafıkların özelliklerindedir. Her Müslüman, her türlü nifaktan kaçınması gerektiği gibi, riyâdan da kaçınmalı ve kalbini ihlâsla arındırmalıdır. Zira Rabbimiz, bizlerin kalplerine ve ihlâsla yaptığımız amellerimize bakmaktadır. Nebîmiz aleyhisselâm buyurdu ki: **"Şüphesiz ki Allâh, sizin vücutlarınıza ve dış görüşünüze bakmaz. Ancak O, kalplerinize ve amellerinize bakar."**

[Müslim]

Muvahhîd bir Müslüman, içini ve dışını, tevhîd ve ihlâs ile donatarak, büyük ve küçük şirkten beri olur. O, bu sayede de Allâh'ü Teâlâ'nın rızasını kazanır. Bir muvahhîd her zaman; **“Benim namazım, (her türlü) ibâdetim ve hayâtım ve ölümüm hep Allâh içindir.”** [En'am: 6/162] demelidir.

(2) Sıdk:

Sıdk, doğruluk mânâsına gelir. Doğruluk, sözün gerçek olup, hâlin de söze uymasdır. Müslüman, sıdk ehli olan sâdik kişidir. O, sözü ve fiiliyle doğrudur. Sıdk, enbiyânın vasıflarındandır. Rabbimiz kitâbında elçilerini tanıtırken onların doğru kimseler olduklarını bizlere bildirmektedir. Onlar, peygamberlik vazifesini yüklenmeden önce de doğru kişilerdir. Zira Nebîmiz aleyhisselâm'a kendi kavmi, o daha peygamber olmadan önce bile **“es-Siddîku'l-Emin”** demektedir. En doğru sözlü olan Rabbimiz, doğru olmamızı ve doğru olanlarla birlikte olmamız gerektiğini bizlere bildirmiştir: **“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol”** [Hûd: 11/112] **“Ey îmân edenler! Allâh'tan korkun ve doğrularla beraber olun.”** [Tevbe: 9/119] Doğruluk Rabbimizin rızasını kazandırır. Nebîmiz aleyhisselâm, doğrulukla ilgili olarak şöyle buyurmuştur: **“Doğruluk iyiliğe, iyilikte cennete götürür. Sürekli olarak doğru söyleyen bir adam, Allâh katında “sıddık” olarak yazılır. Yalan günaha, günah ise cehenneme götürür. Bir adam sürekli yalan söylemeye devam ederse, sonunda Allâh katında “kezzab” olarak yazılır.”** [Buhârî, Müslim] Yalan konuşmak, iftara atmak münâfıkların özelliklerindedir. Müslüman, yalancı olmaz. **“Nebîmiz aleyhisselâme soruldu: ‘Mü'min korkak olur mu?’ O: ‘Evet’ dedi. Sonra denildi ki: ‘Mü'min cimri olur mu?’ O: ‘Evet’ dedi. Yine denildi ki: ‘Mü'min yalancı olur mu?’ Rasûlullâh aleyhisselâm: ‘Hayır’ dedi.”** [Mâlik] Ancak unutulmamalıdır ki dînimizde;

harpte, kişilerin arasını düzeltirken, aile dirliğini sağlamak için doğrunun hilafına konuşmaya cevaz verilmiştir. Bunun haricinde muvahhîd bir Müslüman, sözüyle ve hâliyle doğru olup, doğrularla birlikte, dosdoğru bir hayâtı yaşamaya gayret etmelidir ki sıddık olarak cennete varis olabilsin. **“Kim, Allâh'a ve peygambere itaat ederse işte onlar, Allâh'ın kendilerine lütuflarda bulunduğu peygamberler, sıddıklar, şehidler ve sâlih kişilerle beraberdirler; bunlar ne güzel arkadaşlardır!”** [Nisâ: 4/69]

(3) Sabır:

Sabır, bir Müslüman'ın nefsinin ilâhî emirler ve yasaklar karşısında itaate ve istikâmete zorlaması, başa gelen musibetlere ve sıkıntılara karşı dayanıklı olmasıdır. Müslüman, sabırlı insândır. O, bu dünyânın **“sabır yurdu”** olduğunu bilir ve hayâtını **“sabır şuuru”** ile yaşar. Sabır, enbiyânın vasıflarındandır. Allâh'ü Teâlâ, hayır dilediği kullarına musibet verir. **“Allâh, kim için hayır dilerse ona musibet verir.”** [Buhârî] Hatta belaların, musibetlerin en şiddetlileri enbiyâyâ gelmiştir. **“İnsânlar içinde en ağır imtihana çekilenler peygamberlerdir. Sonra sırasıyla onları takip edenler, sonra onları takip edenlerdir.”** [Hâkim] Musibetler, dîne değil de dünyâlıklardan olup kişi bunlara sabrederse Allâh katında büyük mükâfâtlara ve derecelere nâil olur. Dînimize zarar vermeyen musibetler için de ayrıca hamd edilmelidir. Bilinmelidir ki insânlığa rehber olan tevhdî elçileri de sabrı hayât yapmışlar ve adeta **“sabır kahramanları”** olmuşlardır. Müslümanlar da onların yaptıkları gibi başlarına musibet cihetinde her ne gelirse **“sabr-ı cemil”** ile karşılamalıdır. Unutulmamalıdır ki sabır, rahmete ermenin, merhamete uğramanın, müjdelere kavuşmanın yoludur. Rabbimiz, sabredenlerden razı olduğunu bizlere bildirmiştir: **“Sabredenleri müjdele! Onlar başlarına bir musibet gelince; ‘şüph-**

siz ki biz, Allâh'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz' derler. İşte Rableri katında rahmet ve merhamet onlarıdır. Doğru yola ulaştırılmış olanlarda bunlardır."

[Bakara: 2/155-157] **"Sabredin, muhakkak ki Allâh, sabredenlerle birliktedir."** [Enfal: 8/46] Müslüman'ın sabırlı olması onun için günahlarına kefâret olmaktadır. Nebîmiz aleyhisselâm, bu hakikati bize şöyle haber vermektedir: **"Bir mü'mine diken batsa ve daha büyük bir musibet dokunsa (sabrederse) kendisi için (günahlarına) kefâret olur."** [Müslim] Muvahhîd bir Müslüman, sabredilecekleri Allâh'ı Teâlâ için sabrederse; hem bu dünyâda, hem de ahirette bunun karşılığını alacaktır. Rabbimiz kendisi için yapılan karşılığını verdiği gibi yine kendi uğrunda sabredenlerin karşılığını verecektir. Bizler de Rabbimize teslim olup, O'na tevekkül edenler olarak duâ ediyoruz: **"Rabbimiz! Bizi sabırla donat, bize sebat ver ve şu kâfir topluluğa karşı bize yardım et!"** [Bakara: 2/250] **"Ey Rabbimiz! Bize sabırlar ver ve canımızı Müslüman olarak al!"** [A'râf: 126]

(4) Şükür:

Şükür, bir iyiliğin karşılığı için yapılan güzel övgüye denir. Müslüman, şükür ehli/şâkirdir. Şükür, enbiyânın vasıflarındandır. Nebîler, çokça şükreden kullardı. Yine Nebîmiz aleyhisselâm da çokça şükreden bir kimseydi ve ümmetine de şükredenlerden olmalarını istemelerini öğretmiştir. Nebîmiz aleyhisselâm, ümmetinin her namazdan sonra şöyle duâ etmelerini istemiştir: **"Allâh'ım! Beni zikrinle, şükürle ve Sana güzel ibâdet ile meşgul eyle!"** [Ebû Dâvûd, Nesâî] Rabbimiz kullarının da şükreden kullar olmalarını istemektedir: **"Bana şükredin, sakın nankörlük etmeyin."** [Bakara: 2/172] Rabbimizin bizler üzerindeki nimetleri çoktur. Bir âyette bu şöyle ifade edilmiştir: **"Allâh'ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız."** [İbrâhîm: 14/34] Gerçekten de Rabbimizin bizler üze-

rinde sayılamayacak kadar çok nimeti vardır. Her bir hücrenin sağlıklı olup bulunduğu yerde işlevini görmesi, insânın rahat rahat nefes alıp-vermesi şükür gerektiren hallerdendir. Bu durumda insânın ne kadar şükretmesi gerektiği aşikârdır. Kul, bunların farkında olmalıdır. Müslüman, Rabbine şükrettiği gibi, insânlara da teşekkür etmeli; diğer insânların iyiliklerine de karşılık vermelidir. Aslında kullara teşekkür etmekte bir nevi şükürdür. Nebîmiz aleyhisselâm aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **"İnsânlara teşekkür etmeyen, Allâh'a şükretmez."** [Ebû Dâvûd, Tirmizî] Nimetlere şükür edildiğinde Rabbimiz razı olur, razı olduklarına da azap etmez. Nimetler, şükürle bereketlenir ve zâyî olmaz. Muvahhîd bir Müslüman, **"şükür şuuru"** ile daima hamd ve şükür etmelidir. **"Eğer siz îmân eder ve şükrederseniz Allâh size niçin azap etsin? Allâh, şükre karşılık veren ve her şeyi bilendir."** [Nisâ: 4/147]

(5) İhsân:

İhsân, yapılanları iyi ve güzel yapmak demektir. Ayrıca Allâh'ı Teâlâ'nın gözetiminde olduğunun şuurunda olmaya da *ihşân* denilir. Rabbimize karşı ihşân, kulun her anında ve her işinde Allâh'ı Teâlâ'nın kendisiyle birlikte olduğunun farkında olmasıdır. İhsân üzere olmak, enbiyânın vasıflarındandır. Tevhîd elçileri muhsin kullardır. Rabbimiz onları ödüllendirmiştir: **"Mûsâ yetişip olgunlaşınca, ona hikmet ve ilim verdik. İşte biz, güzel davranan muhsinleri böyle mükâfatlandırırız."** [Kasas: 28/14] Bir hadisi şeriflerinde Nebîmiz aleyhisselâm ihşânı şöyle tarif etmiştir: **"İhsân; Allâh'a sanki O'nu görüyormuşçasına ibâdet etmendir. Zira sen, O'nu göremesen de, O seni görmektedir."** [Buhârî, Müslim] Müslim bir kul, er-Rakîb ve el-Basîr olan Rabbimizin bizleri her zaman ve her yerde gördüğünü aklından çıkarmamalıdır. **"İhsân şuuru"** ile

yaptıklarını iyi ve güzel yapmaya gayret emelidir. Zaten Rabbimiz de kullarının yaptıklarını ihsân üzere yapmalarını istemektedir. Yine Nebîmiz aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **“Allâh, ihsânı her şeyin üzerine yazdı.”** [Müslim] Yani bir Müslüman, her nerede, ne yapacaksa onu güzelce yapmalıdır; bu dînimizin bizlere olan emridir. Kur’ân’ı Kerîm’de ihsân kelimesi geçmektedir. Rabbimiz, ana-babaya ihsânla davranılmasını emretmiştir: **“Rabbın kendisinden başkasına asla ibâdet etmemenizi ve ana-babaya ihsânla davranmanızı emretti.”** [İsrâ: 17/23] Ana-babanın haricinde de, tüm insânlara hatta tüm canlılara karşı da ihsânla davranmak gerekir. Muvahhîd Müslümanlar, ihsân şuurunu kuşanarak hayâtı ihsân ilkesine göre yaşamalıdır. **“Allâh, sana ihsân ettiği gibi, sen de insânlara ihsânda bulun.”** [Kasas: 28/77]

(6) Emânet:

Emânet, hakları yerine getirmek ve korumak demektir. Emânetin zıttı ihânet ve hainliktir. Rabbimiz, mü’min kullarını emânete riâyet ettikleri için övmüştür: **“Onlar, emânetlerini ve verdikleri sözleri gözetken kimselerdir.”** [Meâric: 70/32] Emânete riâyet etmek, enbiyânın vasıflarındandır. Tüm tevhîd elçileri, emîn nasihatçilerdir. Emânetleri ehline veren Rabbimiz, elçilik/risâlet emânetini onlara vermiş ve onlar da layıkıyla görevlerini yapmışlardır. Onlara salât ve selâm olsun. Müslümanların da onların ardından emânete riâyet eden, emîn kişiler olmaları gerekir. Emânete ihânet eden hainler, dünyâda ve ahirette yerilmişlerdir. Emânete ihânet etmek, münafıklık alametidir. Zira Nebîmiz aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **“Münafığın alâmeti üçtür: Konuştuğunda yalan söyler, söz verdiğinde sözünde durmaz, kendisine emânet verildiğinde ihânet eder.”** [Buhârî, Müslim] Emânete ihânet edenler, kıyâmet gününde utanç içerisinde olacaklardır. Nebîmiz aleyhis-

selâm şöyle buyurmuştur: **“Her hainin, kıyâmet gününde onunla bilindiği bir bayrağı vardır.”** [Buhârî, Müslim] Hiç akıldan çıkarılmaması gereken bir hakikat ki Rabbimizin bizlere verdiği herşey bir emânettir. Beden bir emanet olduğu gibi, eş ve çocuklar da birer emanettir. Mallar ve mevkilerde yine birer emanettir. Kul, her bir verilen nimetin **“emanet şuurunu”** ile hakkını vermeye çalışmalıdır. Muvahhîd Müslümanlar, şu kısa dünyâ yolculuğunda Rabbimizin razı olacağı vasıfları kendilerinde bulundurmalı, razı olmayacağı vasıflardan kaçınmalıdırlar. **“Ey îmân edenler! Allâh’a ve Rasûlüne hainlik etmeyin. Bile bile kendi (aranızdaki) emânetlerinizi de hainlik etmeyin.”** [Enfâl: 8/27]

(7) Hayâ:

Hayâ, kişinin utanma duygudur. Hayâ, övülmüş bir vasıftır. Bu vasıf, tevhîd dîni İslâm’ın ve enbiyânın ahlâkındandır. **“Her dînin kendine özgü bir ahlâkı vardır; İslâm ahlâkının özü de hayâdır.”** [İbn Mâce] Dînimizde hayâ, îmânla ilişkilendirilmiş, îmânın şubelerinden bir şube sayılmıştır. **“İmânın altmış küsur şubesi vardır; hayâ, onun şubelerinden biridir.”** [Buhârî, Müslim] Yine hayânın îmânla bağını bir başka rivâyette ise şöyle görmekteyiz. **“Hayâ îmândandır. İmân ise kişiyi cennete götürür. Edepsizlik ise zulümdür ve zulmün kişiyi götüreceği yerse cehennemdir.”** [Hâkim] **“Hayâ ve îmân birbirine bağlıdır. Bunlardan biri çekilip alınca diğeri de çekilip alınır.”** [Buhârî, el-Edebu’l-Müfred] Yine Nebîmiz aleyhisselâm, kendi kardeşini utançaç olduğu için azarlayan birine; **“Onu kınamayı bırak! Hayâ îmândandır.”** [Buhârî, Müslim] buyurmuşlardır. Hayırların imâmı olan Nebîmiz aleyhisselâm, hayânın külliyyen hayır olduğunu vurgulamıştır: **“Hayâ, ancak hayır getirir.”** [Buhârî, Müslim] **“Hayânın tamamı hayırdır.”** [Müslim] Ayrıca hayânın bir

ziynet/süs olup, insânı süslediğini ve güzelleştirdiğini görmekteyiz. **“Hayâ, ziynettir.”** [Hâkim] **“Kaba söz, ayıptan başka bir şey getirmez. Hayâ ve edeb ise girdiği yeri süsler.”** [Müslim] Zikrettiğimiz bu hadisi şerifler, dînimiz de hayânın önemini bildirmesi bakımından çok önemlidir. Nebîmiz aleyhisselâm da bir genç kızın hayâsından daha hayâliydi. Maalesef ki O’nu örnek alması gerekenler, O’nun ahlâkından fersah fersah uzaklaşmışlardır. Günümüz modern cahiliyesinde, görülen hayâsızlığın en büyük sebebi îmânsızlıktır. Ekinin ve neslin düşmanı olan cahiliye sistemlerinin, îmânsızlaşması yönünde verdikleri çabalar -ne hazindir ki- başarılı olmuştur. Küfrün mayası tutmuş, ahlâksız ve hayâsız nesiller arzi işgal etmiştir. Bilinmeli ve îmân edilmelidir ki; îmân, insânı insân eder. Îmânı olmayan, hayvandan da aşağıdır. O, insân görünümü bir canavardır ki yırtıcı hayvanların yapamayacakları vahşeti ve katliamı yapar. (Umumen tüm Dûnyâ’da, hususen ise Gazze’de yapılanlar bunun apaçık bir göstergesidir.) Rabbimiz, hayâlî olanları sever. Nebîmiz aleyhisselâm bunu bizlere şöyle bildirmiştir: **“Şüphesiz Allâh, hayâlidir, örtünendir hayâyî ve örtünmeyi sever.”** [Ebû Dâvûd, Nesaî] Bizler de Rabbimize, Nebîmiz aleyhisselâm’a, diğer insânlara ve hatıta kendi kendi nefislerimize karşı hayâlî olmalıyız. Müslüman kendisinde kötü vasıflar barındırmamaya çalışan kişidir. O, ahlâk kontrolü yaparak, kendisini ahlâkî bir denetime alır. Hayâsızlıktan uzak durduğu gibi, Müslüman’a yakışmayan tüm kötü vasıflardan da kendini korumaya gayret eder. **“Muhakkak ki Allâh adâleti, ihsânı, akrabaya karşı cömert olmayı emreder; hayâsızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allâh, aklınızı başınıza alınız diye size böyle öğüt veriyor.”** [Nahl: 16/90]

(8) İffet:

İffet, haramdan kaçınmak ve insânlardan bir şey istemekten uzak durmak mânâsına gelir. İffet, enbiyânın vasıflarındandır. Müslüman kişi de iffet sahibidir. İffetli olmak her zaman ve her yerde övülmüştür. İffetin çeşitleri çoktur. Örneğin kul, organlarını haramdan koruduğunda iffetli olarak hareket etmiş olur. Gözünü kulağını, elini ayağını, dilini dudağını haramlardan koruyan kişi bu organlarında iffet sahibidir. Yine kul, başkalarının elindekilere karşı da iffetli olmalıdır. Nebîmiz aleyhisselâm; **“Veren el, alan elden daha hayırlıdır.”** [Buhârî, Müslim] buyurmuştur. Bir Müslüman, her zaman hayırlı olmaya çalışmalı; İslâm’ın güzelliklerini ve iffetini hayâtında ve organlarında göstermelidir. Bu takdirde İslâm’ın parlayan nûrları, güzel izleri hayâtının her yerinde görülecektir. Ayrıca iffetli bir Müslüman, kendisini ilgilendirmeyen şeylerden de uzak durmalıdır. Nebîmiz aleyhisselâm: **“Kişinin kendini ilgilendirmeyen şeyleri bırakması, İslâm’ın güzelliğindedir.”** [Tirmizî, İbn Mâce] buyurmuştur. Mâlâyânî ile meşguliyet, iffeti zedeler. Özellikle günümüzde Müslümanları zehirleyen sanal yılandan uzak durulmalıdır. Unutulmamalı ki sanal tehlikeyi fark etmeyenler ya da önemsemeyenler, içinden çıkılamayacak bataklara düşmektedirler. Şerri def etmek önceliklidir. Önemsiz görülen nice şey, zaman içerisinde kişilerin ayaklarının kaymasına sebebiyet verebilmektedir. Nebîmiz aleyhisselâm, Rabbimizden iffetli olmayı istemişken bizler de istemeli ve sürekli; **“Ben, Senden hidâyet, takva, iffet ve (mânevî) zenginlik istiyorum.”** [Müslim] demeliyiz.

(9) Tevbe:

Tevbe, kulun işlediği günahlardan dolayı pişman olması ve onlardan vazgeçerek bir daha yapmamaya ka-

rar vermesidir. Tevbe etmek, enbiyânın vasıflarındandır. Tevbe eden kişi tevbe ile günah yolunu terk ederek itaat yoluna yönelir. Böylece aslına yani fitratına dönmeye gayret eder. Tevbe, aracısız olarak sadece Allâh'a yapılır. Kulun -eğer varsa- ilk tevbe edeceği şey şirk olmalıdır. Zira şirk, en büyük yasak ve en büyük günahdır. Dünyâ menfaatleri içinde tevbe etmek aslî bir tevbe değildir. Tevbe, nedâmetle yapılmalıdır. Tevbe eden tam bir pişmanlık üzerinde olup, kul tevbesini gerektiğinde gözyaşıyla Rabbine sunmalıdır. Tevbe, Allâh'ın rızasına vesiledir. Tevbekâr bir Müslüman'dan Rabbimiz razıdır. Tevbe etmeyip, günahıta ısrar ve inat edip direktmekse iblisin vasfıdır. Rabbimiz, lânetli iblis için şöyle buyurmuştur: **“Meleklerle: ‘Âdem’e secde edin’ dedik. İblis hariç (hepsi) secde ettiler. O ise, diretti ve kibirlendi, (böylece) kâfirlerden oldu.”** [Bakara: 2/34] Âdem aleyhisselâm, hata ettikten sonra tevbe etmiş ve Rabbimiz de onu bağışlamıştır. Rabbimiz, “et-Tevvâb” olup kullarından tevbe edenlerin tevbesini kabul eder. İsmet sıfatına sahip olan nebîler de sürekli tevbe ederlerdi. Onların tevbeleri günahları sebebiyle değil, kulluklarının bir göstergesidir. Kur’ân’ı Kerîm’de onların tevbelerine şahit olmaktayız. Rabbimiz, atamız Âdem aleyhisselâm’dan bahsederken: **“Sonra Rabbi onu seçti, tevbesini kabul etti ve doğru yola iletti.”** [Tâhâ: 20/132] buyurmuştur. Yine tevhîd önderi İbrahim aleyhisselâm ve oğlu İsmail aleyhisselâm: **“Tevbemizi kabul et. Hiç şüphesiz Sen, tevbeleri kabul edensin ve çok merhametlisin”** [Bakara: 2/128] diye duâ etmişlerdir. Ulu’l-azm peygamberlerden Mûsâ aleyhisselâm ise;

“Rabbim, beni ve kardeşimi bağışla, bizi rahmetine kat. Sen merhamet edenlerin en merhametlisisin.” [A’râf: 7/151] **“Rabbim, gerçekten, kendi nefsimi zulmettim, artık beni bağışla.”** [Kasas: 28/16] diyerek et-Tevvâb olana yönelmiş ve O’ndan bağışlanma dilemiştir. Kur’ân’ı Kerîm’de bizler bu tür örnekleri görebiliriz. Rabbimiz tüm tevhîd elçilerine tek hak ilâh olduğunu ve ancak kendisine kulluk edilmesi gerektiğini bildirmiştir. **“Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki ona; ‘Benden başka ilâh yoktur, şu halde Bana kulluk edin’ diye vahyetmiş olmayalım.”** [Enbiyâ: 21/25] Yine hatasını itiraf eden Yunus aleyhisselâm da Rabbimize yönelerek; **“Senden başka ilâh yoktur. Seni tesbih ederim. Şüphesiz ki ben, (nefsine) zulmedenlerden oldum.”** [Enbiyâ: 21/87] diye nidâ edip, yalvarmıştır. Müslümanlar da hatalarında ve günahlarında ısrar etmeden hatalarını telafi etmeye çalışmalıdırlar. Günahlara karşı tevbe etmemek şeytânın bir vasfıdır. Rabbimiz günahlarına tevbe etmeyenleri zalimler olarak adlandırmış ve kullarının tevbe etmelerini istemiştir; **“Günahlarına tevbe etmeyenler yok mu, işte zalimler onlardır.”** [Hucurât: 49/11] **“Ey îmân edenler! İçtenlikle ve kararlılık içinde Allâh’a tevbe edin.”** [Tahrîm: 66/ 8] **“Ey mü’minler! Hepiniz Allâh’a tevbe edin, umulur ki kurtuluşu erersiniz.”** [Nûr: 24/31] Yine Nebîmiz aleyhisselâm da şöyle buyurmuştur: **“Ey insânlar! Allâh’a tevbe edip O’ndan af dileyiniz. Zira ben, O’na günde yüz defa tevbe ederim.”** [Müslim] Bizler de tevbe ve istiğfarı hayât yapmalıyız. Bilmeliyiz ki bir günah işlendiğinde, günahıta ısrar etmeden tevbe etmek kullar üzerine farzdır. Bir günah işlendiğinde hemen Rabbi-

mizden bağışlanma dileyerek, günah-ta ısrar etmemek gerekir. Rabbimiz, kitâbında Müslüman kullarını bizlere şöyle bildirmektedir: **“Ve onlar çirkin bir iş yaptıkları ve nefislerine zulum ettikleri zaman Allâh’ı zikredip günahlarının bağışlanmasını isterler zaten Allâh’tan başka günahları kim bağışlar hem onlar işledikleri günah-ta bile bile ısrar etmezler.”** [Â-i İmrân: 3/135] Görüldüğü üzere Müslümanlar, küçük-büyük tüm günahlarından bağışlanma talep ederler. Nebîmiz aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **“Herkes günah işler fakat günahkârların en iyisi tevbe edendir.”** [Hâkim] Rabbimiz, tevbe eden kullarını sever ve onların tevbelerinden memnun olur. **“Allâh çok tevbe edenleri sever ve çokça temizlenenleri de sever.”** [Bakara: 2/222] **“Kulunun tevbe etmesinden dolayı Allâh Teâlâ’nın duyduğu memnuniyet, sizden birinin ıssız çölde kaybettiği devesini bulduğu zamanki sevincinden çok daha fazladır.”** [Buhârî] Ayrıca tevbe azabı önler: **“Sen içlerinde oldukça Allâh onlara azap etmez, tevbe edip dururken de Allâh onlara yine azap etmeyecektir.”** [Enfâl: 8/33] Tevbe edenlere melekler dahi duâ ederek: **“Ey Rabbimiz! Sen, rahmetin ve ilmin ile her şeyi kuşattın. Tevbe edenleri ve yolundan gidenleri bağışla, onları cehennem azabından koru.”** [Mü’min: 40/7] derler. Müslümanlar da hem kendilerine hem de Müslüman kardeşlerine duâ etmelidirler. Ömürleri boyunca da **“tevbe ahlâkı”** üzere olup, rahmetiyle her şeyi kuşatana yönelmelidirler. **“Hâlâ Allâh’a tevbe edip, istiğfar etmeyecekler mi? Allâh çok bağışlayan, çok merhamet edendir.”** [A’râf: 7/153]

(10) Tevekkül:

Tevekkül, Allâh’a teslim olmak, güvenmek, dayanmak ve sığınmak mânâlarına gelir. Tevekkül, bir amaca ulaşmak için gerekli olan her türlü önlemi alarak elinden gelen tüm gayreti sarf ettikten sonra kalben Allâh’a bağlanmayı ve O’na sığınmayı ifâde eder. Tevekkül, enbiyânın vasıflarındandır. Onlar, mütevekkil kullardır. Kavimlerini de mütevekkil olmaya çağırılmışlardır:

“Mûsâ, ‘Ey kavmim! Eğer siz gerçekten Allâh’a îmân etmişseniz, eğer O’na teslim olduysanız, artık sadece O’na tevekkül edin’ dedi.” [Yûnus: 10/84] İnsânlar başkalarına veya kendilerine, başkalarının malına veya kendi mallarına tevekkül etmemeli; bilakis tevekkülü tamamıyla Allâh’a yapmalıdırlar. Allâh’u Teâlâ’dan bağımsız olduğunu düşünerek, kendini müstağni görmek hüsrân sebebidir. Çok iyi bilmelidir ki Allâh’u Teâlâ dilemeden kimsenin ve kimseye hiçbir faydası olmaz. Rabbimiz, kelâmında yalnızca kendi yüce zatına tevekkül edilmesi gerektiğini bizlere bildirmiştir:

“Müslümanlar, sadece Allâh’a güvenip dayansınlar.” [Â-i İmrân: 3/122] **“Kim, Allâh’a tevekkül ederse O, ona yeter.”** [Talâk: 65/31] Yine Nebîmiz aleyhisselâm da diğer peygamberler gibi mütevekkil olmuş ve tevekkül sahibi olmalarını ümmetinden istemiştir. Bir hadislerinde şöyle buyurmuştur:

“Eğer siz Allâh’a hakkıyla tevekkül ederseniz o, sizi kuşları rızıklandığı gibi rızıklandırır.” [İbn Mâce] Müslüman bir kulda her nerede ve her ne hâlde olursa olsun tam bir teslimiyetle Allâh’a tevekkül ederek; **“Allâh, bana yeter. O’ndan başka ilâh yoktur. Ben, O’na tevekkül ettim ve büyük arşın Rabbi O’dur.”** [Tevbe: 9/51] demelidir.

Duâmız:

Rabbim, razı oluncaya kadar her nefesim Senin yolunda, Sana fedâ olsun! Sen hoşnut oluncaya kadar Sen'den af diler, tevbe ve istiğfarda bulunurum. İmân ediyorum ki mutlak güç ve kuvvet sahibi ancak Sen'sin. Ey duâlara icâbet eden el-Mucîb! Beni ve mü'min kardeşlerimi razı olduğun, övülen güzel ahlâka ulaştır ve razı olmadığın yerilen kötü ahlâktan da uzaklaştır. Senden başka güzel ahlâka ulaştıracak, kötü ahlâktan uzaklaştıracak yoktur. Ey "ol" deyince olduran el-Kavîyy! Bizlerin içini ve dışını, hâlini ve kâlini Nebîmiz aleyhisselâm'a benzet. Ondan razı olduğun gibi bizlerden de ebeden razı ol, ya Muîn! Allâhumme âmin.

Güzel ahlâkı kuşanan kardeşlerime selâm ve duâ ile...

KOLAYLAŞTIRILMIŞ İBÂDETLER FIKHI

HAYIZ İSTİHAZE VE NİFAS

Üzeyir Hanif

Giriş:

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın ismiyle... Kullarına kadınların özel hallerini bildiren Allâh'a hamdolsun. Allâh'ı Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'inde şöyle buyuruyor: **“Sana (kadınların) hayız hâlini soruyorlar. De ki: “O (hayız) bir ezadır. Hayız döneminde kadınlarla (cima etmekten) uzak durun. (Hayız bitip) temizleninceye kadar (cima etmek için) onlara yaklaşmayın. (Gusledip) temizlendiklerinde Allâh'ın size emrettiği yerden onlara varın. Şüphesiz ki Allâh, çokça tevbe edenleri sever. Çokça temizlenenleri de sever.”** [Bakara, 222] Ümmetine temiz ve tahûr olmanın önemini öğreten Rasûlullâh'a salât ve selâm olsun. Allâh'ı Teâlâ'nın yol gösterici olarak indirdiği Kitâb'ından ve Kitâb'ı açıklayan Rasûlün Sünnet'inden fikhin hükümlerini çıkararak müçtehitlerimize ve dînini fikhin esaslarına göre yaşayan Müslümanlara da selâm olsun.

Kitâb ve Sünnet, hayız, istihaze ve nifas kanlarının hükümlerini bildirilmiştir. Bu sayımızda temizlik ve taharet bablarının son babı olarak, kadınların

özel hallerinden olan hayız, istihaze ve nifas kanlarından bahsedeceğiz.

Kanlar üç çeşittir:

Kadınların cinsel organlarından gelen kan üç çeşittir.

Birincisi, hayız/âdet kanıdır. Hayız, kadının kendisiyle ergenlik çağına ulaştığı kandır. Bu kanın özelliği, başlayıp belli bir süreye kadar devam etmesidir. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem de bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur: **“Aybaşı olan kadın, başörtüsüz namaz kılamaz.”** [Ebû Dâvûd, Namaz 641] Hadis-i şerifteki aybaşı olan kadından kasıt ise, buluğa eren kadındır. İmam Ebu Bekir Muhammed Fazl el-Buhârî demiştir ki: “Hayız, çocukluk döneminden çıkıp ergenlik dönemine geçen ve sağlıklı olan kadınların rahimlerinden gelen kandır.” Hayız kanının kesilmesiyle kadın gusûl olarak temizlenir.

İkincisi, bir özürden veya hastalıktan dolayı gelen istihaze kanıdır. Bu kan, rahimden değil, kadının cinsel organın-

daki bir damardan gelen kandır. Aişe Radiyallâhu Anha'dan rivayetle: "Fatıma bint Hubeyş istihaze oldu. Rasûlul-lâh'a: 'Ya Rasûlallâh istihaze oluyorum, devamlı kan geliyor, namazı bırakayım mı?' dedi. Rasûlul-lâh şöyle buyurdu: **O, damardan gelen kandır, hayız kanı değildir, Hayız günleri gelince namazı bırakın, bitince de kanı yıkayın, gusledin ve namaz kılın.**" [Buhârî 300, Müslim, 333]

Üçüncüsü, nifas, kadının doğum yapması sebebiyle gelen kandır. Bu da doğum esnasında çocukla beraber veya doğum sonrasında kadından gelen kandır.

Hayız (Aybaşı hali, Âdet kanı):

Hanefilerde:

Kadının bulûğa ermesine vesile olan kana hayız kanı denir. Hayızın en az müddeti üç gün üç gece, en çoğu on gün on gecedir. Üç günden az gelen kan ile on gün üzerine fazla olarak gelen kan istihaze kanıdır. Temizliğin en az müddeti 15 gündür. En çok müddetinin ise bir sınırı yoktur.

Hâmile kadından gelen kan da istihazedir. Çünkü bu şeriatın yaptığı takdirden fazladır. Dolayısıyla âdet kanı olmaz. Bu kan doğuma bağlı olarak gelmediği için, nifas kanı da değildir. Dolayısıyla istihazedir (özürden dolayı gelen kandır). Çünkü rahimden gelen kanlar bu üç çeşitten başkası olamaz.

Kadının âdeti içinde sırf beyaz bir kan gelinceye kadar görmüş olduğu kırmızı, sarı ve kirli renklerdeki kanlar hayız kanıdır. Hayız müddeti içinde kanın kesilmesi suretiyle araya giren temizlik devresi hayızdan sayılır.

Hayızlı olan kadından namaz borcu tamamen düşer. Oruç tutması da haramdır. Yalnız orucunu sonra kaza eder. Hayızlı kadınla cinsi birleşme-

de bulunmak da haramdır. Bunu helal gören dinden çıkmıştır. Böyle durumda kocası ailesinin belden yukarısı ile faydalanabilir. On günden az bir müddette kan kesilince, yıkanmadıkça cinsî birleşme helâl olmaz. Yahut bir namaz vaktinin geçmiş olması lazım gelir. On günü tamamlayarak kesilirse, yıkanmadan önce cinsî birleşme caiz olur. Âdetli kadın mescide giremez, Kâbe'yi tavaf edemez ve Kur'ân okuması caiz değildir.

Şafiilerde:

Hayız kanı, sağlıklı olan bir kadının rahminden doğum gibi bir sebep olmaksızın çıkan kandır. Rengi koyu kırmızı olup siyaha yakındır.

Hayızın en az müddeti bir gün bir gece, en fazlası on beş gün, ortalaması ise altı-yedi gündür, ve sancı verir. Hayızın en az süresi bir gün ve gecedir. Yani bu kanın süresi, mutad olan, peş peşe yirmi dört saattir. Hayız süresinin en çoğu, gecesiyle birlikte on beş gündür. On beş günden sonra akan kan istihaze kanıdır. Genellikle olan süresi altı veya yedi gündür. Hayızın bu üç tip süresini tespit etmede mutemet olan araştırmadır.

İki hayız arasındaki temizlik müddetinin en azı on beş gündür. Bundan kasıt, hayız ve nifas arasındaki fasılayı kapsam dışı bırakmaktır.

En çoğu için ise bir sınır yoktur. Temizlik süresinin çoğu için bir sınır yoktur. Kadın zamanını hayırsız geçirebilir. Ama temizliğin genelde olan süresi, hayızın genelde olan süresine göre dikkate alınır. Mesela hayızın süresi altı gün ise temizlik süresi yirmi dört gündür. Hayız süresi yedi gün ise temizlik süresi yirmi üç gündür.

Kadının hayız görmesinin en alt sınırı dokuz yaştır. Şayet dokuz yıl tam

dolmadan hayız ve bir aylık süreyi kapamayacak kadar dar bir süre kalmışsa görülen kan hayız kanıdır. Aksi halde görülen kan hayız kanı olmaz.

Hayız ve nifas sebebiyle şu sekiz şey haram olur: 1. Namaz kılmak. 2. Oruç tutmak. 3. Kur'ân okumak. 4. Kur'ân'a dokunmak ve taşımak. 5. Camiye girmek. 6. Kâbe'yi tavaf etmek. 7. Cinsel ilişkiye girmek. 8. Kadının diz ile göbük arasındaki bölgesinden faydalanmak.

Hayızlı bir kadın, hayızdan ötürü tutamadığı orucunu temizlendikten sonra kaza etmelidir, fakat hayızlı iken kılamadığı namazlarını kaza edemez. Hayız kanı kesildikten sonra, gusletmemiş olsa bile oruca başlaması farzdır. Belki de bunun hikmeti şudur: Namaz çok olduğu için kaza edilmesi zor gelir, fakat oruç böyle değildir.

İstihaze (Özür Kanı ve Ona Benzenenler):

Hanefilerde:

İstihaze kanı oruç tutmaya, namaza ve cinsî temasta bulunmaya mani değildir. Kendisinden istihaze kanı gelen kadın, devamlı sidiğini tutamayan, içi giden, ishal olan, yellenen, burnu kanayan ve yarasının akıntısı kesilmeyen kimseler, her namaz vakti için abdest alır ve onunla, abdesti bozan başka bir şey olmadıkça diledikleri namazları kılabilirler.

Üzerinde bir namaz vakti boyunca, müptelâ olduğu özrü devam eden kişi özürdür. Misal: Burnu kanayan bir insanın, bir namaz vakti çıkıncaya kadar abdest alıp namaz kılabilecek kadar bir müddet olsun kanı durmazsa o adam özürdür.

Kadından on günden fazla kan gelince kadının belli bir hayız müddeti varsa bu müddeti aşan kan istihaze kanı olur.

İstihazeli olarak buluğa erip kanı kesilmeyen kadının hayızı her aydan on gün olarak takdir edilir. Geriye kalan 20 gün de istihaze kanı olur.

Şafiilerde:

İstihâze kanı ise sağlıklı olmaksızın hayız ve nifas günleri dışında görülen kandır. Bu, hastalık kanıdır. Rahmin en altında olan bir damardan çıkar. Bu damara azil denir. Bu kan aktığı zaman abdest bozulur, fakat guslü gerektirmez. Namaz ve orucu bırakmayı da gerektirmez. Bu bakımdan istihaze kanı gören bir kadın, kanı yıkamalı ve kanın aktığı yeri bağlayıp her farz namaz için abdest alarak namaz kılmalıdır.

Bazı âlimler 'Hamile kadının gördüğü kan ne kadar olursa olsun hayız kanı değil, istihaze kanı sayılır. Çünkü hayız kanının çıkış yerini kapatmıştır' demişlerdir. Genellikle olan durum budur. Kadının hamilelik döneminde hayız görmesi imkansız değilse de çok nadirdir.

Nifas (Lohusalık):

Hanefilerde:

Nifas, doğumdan sonra gelen kandır. En az müddetinin bir hududu yoktur. En son müddeti 40 gündür. Kan 40 günü geçince ve kadının belli bir âdet süresi var ise o âdetini aşan kan istihaze olur. Kadının âdeti, yani belli bir gün lohusalık müddeti yoksa lohusalığı 40 gün olur. İkiz çocuk doğduğunda lohusalığın müddeti ilk çocukla başlar. Yarıdılışının birazı belirmiş düşük çocuk da tam çocuk hükmündedir.

Şafiilerde:

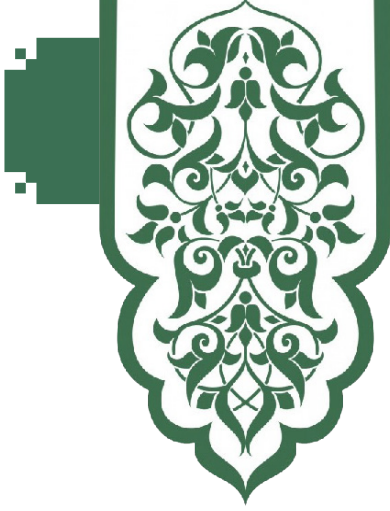
Nifas (lohusa) kanı, doğumdan sonra gelen kandır. Doğumla birlikte veya doğumdan önce akan kana nifas kanı denmez. Nifas müddetinin en azı bir anlık bir zaman, çoğu altmış gün, ortalaması ise kırk gündür.

Nifasın en az süresi bir lahzadır. Bununla kast ettiğim, az bir süredir. En çok süresi altmış gündür. Genellikle süresi kırk gündür, Nifası tesbit etmede mutemet olan - daha önce geçtiği gibi araştırmadır. Nifasın başlangıcı çocuğun rahimden ayrıldığı andır.

Hâtîme:

Dergimizin bir sayısında yine Fıkıh Bölümünün yazısını tamamlamayı bize nasip eden Rabbimize hamdolsun. Bu yazımızda kadınların özel hallerinden bahsettik ve bu bahisle beraber temizlik bahislerini tamamladık. Bir sonraki yazımızda Namaz Bablarıyla devam edeceğiz inşaAllâh. Bir sonraki yazımızda buluşmak ümidiyle Allâh'a emanet olun.

TEFEKKÜR NOTLARI

AHLÂK NEBİSİ

Enes Lütfü

Rahmeti gazabını aşan Allâh Azze ve Celle'nin ismiyle...

Yalnız, âlemlerin Rabbi Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya hamd eder, O'nun Kur'ân ile edeblandığı Nebîsine salât ve selâm ederim. Güzel ahlâk ile kıyâm eden ashâb-ı kirâmı da muhabbetle anar ve siz değerli kardeşlerimi İslâm'ın selâmıyla selâmlarım...

Minhâc Dergisi olarak bu sayımızı "Ahlâk Sayısı" olarak belirledik. Böylece ihtiyaç duyduğumuz en temel lâzîmî-yeti dile getirmiş olalım. Hangi mesele olursa olsun çözümlerin temelinde, muhakkak ki güzel ahlâk bulunmaktadır. Müsbet söylemler ve müsbet eylemler bütünlüğü olan güzel ahlâk, her ferdin ve topluluğun hava ve su kadar önemsemesi gereken bir meseledir. Zîrâ yozlaşan toplumların yaşamış olduğu öncelikli kırılma, maalesef güzel ahlâk olmuştur. Büyük yıkımları getiren bu kırılma, müdahale edilmediği takdirde tıpkı kanser virüsü gibi yayılıp, toplumu ölüme sevk edecektir. oBede-viyetten medeniyete uzanan bir tarihi bizlere miras bırakan Ahlâk Nebîsi, kendi asrında ahlâkî kırılma yaşayan

Arab toplumunu, İslâm ahlâkıyla ıslah etmiş ve bizlere yine örneklik teşkil etmiştir. Bizler onun mümtaz hayatını okuyor ve hayatlarımızı şekillendirmeye çalışıyoruz. Bu sebeple yazımızda; âyet, hadîs ve sahabe sözleriyle Nebîmiz aleyhisselâm'ın ahlâkına değinecek ve yine gönül bahçemizi onun ahlâkıyla sulamaya çalışacağız, inşallâh.

Ahlâkın Önemi

İslâm dîni, temel itibariyle üç konuda hükümler inşâ etmiştir. Bunlar; akîde, fıkıh ve ahlâk konularıdır. Bu hükümlerin cem edilmesiyle kâmil bir Müslüman kimliği oluşturulur. Bunlardan; "ilimlerin başı" diye tabir ettiğimiz akîde ilmi öncelikle gelmektedir. Çünkü kişilerin "Müslüman olması" ancak bu ilimle mümkündür.

Devamında, tevhîd akîdesinin vücut bulduğu ibadetleri açıklayan fıkıh ilmi gelmektedir ki, kişilerin "Müslüman olarak yaşaması" da ancak bu ilim ile mümkündür.

Sonrasında, İslâm'ın güzelliklerinin, Müslümanlar üzerinde tecelli ettiği güzel ahlâk gelir ki, kişinin "Müslümanlaş-

ması” da ancak ve ancak ahlâk ilmiyle mümkündür. Öyleyse diyebiliriz ki; kişi İslâm akîdesiyle Müslüman olur, İslâm fıkhıyla Müslümanlığını yaşar ve İslâm ahlâkıyla da Müslümanlaşır.

Binâenaleyh, Müslüman olmak, Müslümanlığı yaşamak ve Müslümanlaşmak tabirleri birbirinden ayrılmış oldu. Bu ayrımları küçük bir izâhla açıklayacak olursak:

-Kişiler, ancak şirkten beri olup, tevâhid akîdesine yöneldiklerinde Müslüman olurlar ve müşrik olmaktan kurtulurlar.

-Kişiler, Müslüman olduktan sonra, Allâh Azze ve Celle'nin emirleri ve nehiyeleri doğrultusunda, gereken amelleri yerine getirerek dînlerini yaşarlar.

-Kişiler, akîdelerinin ve amellerinin gereğini ancak İslâm ahlâkı ile sergileyebilirler. Zahirî ve batınî İslâm'ın kemâlatını, ancak ahlâk ile gerçekleştirirler: Birçok kimse, İslâm akîdesi ve amelleri üzere hidayet buluyor olsa da, câhiliye ahlâkı üzere kalabilmektedir. Giyinişleri, konuşmaları ve insanlarla ilişkileri hala eski hayatı üzere olabilmektedir. İşte böyle bir kimse Müslüman olmuş ancak Müslümanlaşmamıştır. Onun Müslümanlaşması İslâm ahlâkına teslim olmakla mümkündür.

Güzel ahlâkın önemi açısından şunu da dile getirmek gerekir ki, İslâm toplumunu bir araya getiren şey akîdeleri oldukları gibi, onları bir arada tutan şey de güzel ahlâktır. İnsanî ilişkilerde, her birey ancak anlaşabildiği insanlarla birlikteliğini sağlamaktadır. Aksi halde bölünmeler ve ayrılıklar ve hemen peşine de akîdesel ihtilaflar meydana gelebilmektedir. Aynı akîdeye sahip olan ancak paramparça olan topluluklar, bunun bariz misalidir. Başka bir açıdan daha, güzel ahlâkın önemini dile getirerek bu bölümümüzü tamamlayalım:

Güzel ahlâk, akîde ve amellerin rehberidir. Çünkü kişiler, huy ve karakterlerine göre akîdelerini ve amellerini şekillendirirler. Güzel ahlâk, hem akîde hem de ameller için bir zemindir. Zemin sağlam olduğu sürece kişilerin hem akîdeleri hem de amelleri sağlamlığını koruyabilecektir. Bugün görmüş olduğumuz birçok müşkilâtın altında, dikkat çekmeye çalıştığımız ahlâkî kırılma söz konusu olabilir. Rabbimiz, ümmet-i Muhammed'e güzel ahlâk ile ahlâklanmayı nasip etsin, Allâhumme âmin.

Ahlâk Nebîsi

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, halkî (yaratılış) ve hulkî (ahlâki) açıdan insanların en güzelidir. Dış görünüşündeki uyum ve güzelliği kadar, ahlâkındaki itidâl, onu en güzel örnek yapmaktadır. Öyle ki, ona Peygamberliğinden önce, güzel ahlâk bahşedilmiştir.

Emniyetin bozulduğu karanlık günlerde, insanlar onu “Muhammedu'l-Emîn” olarak anmışlardır. Bu, onun Peygamberliğini tasdik ettiren üstün bir özelliğidir. Nice insan, onun güzel ahlâkından etkilenerek Müslüman olmuştur. Bu, güzel ahlâkın ne kadar önem arz ettiğini gösteren büyük bir işarettir. Ahlâk Nebîsi'nin güzel ahlâkını konu alan âyet, hadîs ve sahâbe sözleriyle yazımıza devam edelim.

a) Âyet Işığında

Enes b. Mâlik radiyallâhu anhu'nun amcasının oğlu Sa'd b. Hişâm Medine'ye geldiğinde, Âişe radiyallâhu anha'dan kendisine Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'in ahlâkını anlatmasını istemişti. Âişe annemiz ona; **“sen Kur'ân okuyorsun değil mi?” diye sorunca Sa'd, “evet” cevabını verdi. Bunun üzerine mü'minlerin annesi; “İşte Peygamber aleyhisselâm'ın ahlâkı Kur'ân idi.” dedi.** [Müslim]

Yine Benî Sûe kabilesinden bir adamın rivâyetle şöyle dediği aktarılmıştır: “Ben, Âişe radiyallâhu anhâ’ya; ‘bana, Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem’in huyundan haber ver’ dedim. Âişe radiyallâhu anhâ da bana: **‘Sen Kur’ân-ı Kerim’de: Şüphesiz ki sen, yüce bir ahlâk üzeresin’** [Kalem: 68/4] **âyetini okumuyor musun? Dedi.**” [İbn Mâce]

Âyet-i kerîmenin açık delaletiyle Rasûlullâh aleyhisselâm’ın yüce bir ahlâk üzere olduğu anlaşılmaktadır. Bu âyet-i kerimeyi tasdik eder nitelikte gelen bir rivâyette Rasûlullâh aleyhisselâm: **“Beni Rabbim edeblendirdi ve ne güzel edeblendirdi”** [Suyûtî] buyurmaktadır.

Burada dikkatimizi çeken eden güzel bir husus vardır. Şöyle ki; Ahlâk Nebîsi aleyhisselâm, herhangi bir insan tarafından değil, övülecek en büyük makam tarafından, yani âlemlerin Rabbi tarafından övülmektedir.

Ahlâk Nebîsi’nin bu övgünün ağırlığına katlanarak, sağlam bir iradeyle ayakta durabilmesi ve normal hayatına devam etmesi her türlü düşüncenin, her türlü değerlendirmenin üstünde bir anlayıştır. Bu övgü karşısında, kibir ve zorbalığa meyletmemesi veyahut tam bir gevşekliğe düşmeden hayatını en salt durumda yaşayabilmesi, onun gerçek bir peygamber ahlâkı taşıdığıının delilidir.

Çünkü Ahlâk Nebîsi aleyhisselâm, kimsenin ulaşamayacağı ilâhî bir uyarı ve düzeltmelerle yönlendiriliyordu. Yaşadığı her olay Rabbimizin talimatlarıyla şekilleniyordu. Ayrıca buna tahammül etmesi, onun Rabbine karşı ne kadar sadık ve kullukta ne kadar istikamet üzere olduğunun belirtisidir.

Zikrettiğimiz âyet-i kerîmeye yönelik Seyyid Kutub’un tefsirinden bir parça aktararak, bu kısmımızı bitiriyoruz:

“Öte yandan İslâm ahlâkı sadece, doğruluk, güvenilirlik, adalet, merhamet ve iyilik gibi bireysel üstün niteliklerden ibaret değildir. İslâm ahlâkı kusursuz ve insanın her türlü ihtiyacına cevap veren yeterli bir hayat sistemidir. Bu sistemde ruhsal arınmaya yönelik terbiye ile yasal düzenlemeler dayanışmalı olarak işlenir. Tüm hayat düşüncesi, hayata ilişkin tüm amaçlar buna dayanır ve en sonunda yüce Allâh’a bağlanır, dünya hayatında geçerli olan herhangi bir anlayışa değil.

İşte bu İslâm ahlâkı, bütün kusursuzluğu, güzelliği, dengeliliği, doğruluğu, sürekliliği ve bütün kalıcılığı ile Muhammed aleyhisselâm’ın kişiliğinde somutlaşmıştır. Yüce Allâh’ın şu yüce övgüsünde ifadesini bulmuştu: ‘Ve sen yüce bir ahlâka sahipsin.’” [Fîzilâli’l-Kur’ân, Kalem Sûresi 1-6 âyetlerinin Tefsiri]

b) Hadisler Işığında

Rasûlullâh aleyhisselâm, ihtiyaç duyulan her alanda ümmetine yol göstermiştir. Yirmi üç yıllık nebevî vazifesi boyunca, insanoğlunun ıslahı üzere çaba sarf etmiştir. Yüklenmiş olduğu kutsal görevlerden bir tanesi de, güzel ahlâkın inşâsı ve çirkin ahlâkın def edilmesidir. Buna binaen bir hadîs-i şeriflerinde Nebîmiz aleyhisselâm şöyle buyurmaktadır: **“Ben, güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.”** [Ahmed İbn Hanbel]

Bazı tefsir kitaplarında, ahlâk kelimesinden kastın, “dîn” olduğu söylenirken bazı yerlerde de o, “edeb”tir denmiş. İşin tafsilî boyutuna girmeden, dînimizin her alanda söz sahibi olması ve akîdemizden edebimize kadar bize yol göstermesini esas alarak, her iki görüşün de arasını bulmamız mümkündür.

Rasûlullâh aleyhisselâm’ın hadîs-i şeriflerini incelediğimizde de onun her alanda olan öğütlerini bulabiliriz. Ba-

zen, onun bahsettiği şeyler, ufak meseleler gibi gözükse de, önemi açısından değerlendirdiğimizde hiçbir şeyin ufak olmadığını anlarız. İş böyleyken, sözü söyleyenin büyüklüğü, bahsetmiş olduğu meselenin önemini de ortaya koyması için yeterlidir.

Onun sünnetini küçümsemek müşriklerin ahlâkıydı. Bazı müşrikler büyük sahabî Selman-i Farisî radiyallâhu anhu'ya gelerek: "Sizin Peygamberiniz, helâda ne yapılacağına varıncaya kadar her şeyi öğretiyor" diyerek alay ediyorlardı. Selman-i Farisî radiyallâhu anhu'da onlara: **"Evet! Bizim Peygamberimiz helada kibleye dönmemizi, sağ el ile temizlenmemizi yasaklamıştır"** buyuruyordu. [Müslim]

Akıl sahibi her insan takdir eder ki, kemâl derecesine ulaşmak, küçük meseleleri dahi önemsemekle mümkündür. Medeniyete giden yolda, İslâm ümmetinin süsü, incelik sahibi zarif bir şahsiyete sahib olmaktır. İnsanlık adına bırakılabilecek en büyük miras, hiç şüphesiz ki, güzel ahlâktır. Çünkü güzel ahlâkın dışındaki anlayışta, insanlığa sığmayan her şey vardır. Bir insanlık, örneği olarak, Allâh Rasûlü aleyhisselâm, âlemlere rahmet olarak, güzel ahlâkı miras bırakmaya gelmiştir. Onun mirasından faydalananlara, Ahlâk Nebîsinin müjdeleri vardır. Onlardan bazıları şunlardır:

Ebû'd-Derdâ radiyallâhu anhu'dan rivâyete göre Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **"Kıyâmet gününde mü'minin terazisinde güzel ahlâktan daha ağır bir şey olmayacaktır. Şüphesiz ki yüce Allâh çirkin ve bayağı (konuşup davranan) kimseye buğzeder."** [Tirmizî]

Ebû Hureyre radiyallâhu anhu dedi ki: Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'e insanları en çok cennete neyin

ulaştırdığı soruldu. O da: **"Allâh'tan korkmak ve güzel ahlâk"** diye buyurdu. Sonra insanları en çok ateşe neyin soktuğuna dair soru soruldu, bu sefer: **"Ağız ve ferç"** diye buyurdu. [Tirmizî]

Abdullâh İbni Amr İbni Âs radiyallâhu anhumâ şöyle dedi: Rasûlullâh'ın sözlerinde ve hareketlerinde hiçbir çirkinlik bulunmadığı gibi, çirkin olan hiçbir şeye de özenmezdi. Şöyle buyururdu: **"Sizin en hayırlınız, ahlâkı güzel olanınızdır."** [Buhârî]

c) Sahabenin Sözleri Işığında

Ahlâk Nebîsi aleyhisselâm'ı en iyi tanıyan ve onun her haline şahid olan kimseler, muhakkak onun terbiyesinden geçmiş olan ashâbıdır. Bizler dînimizin esaslarını sahâbîlerimizden öğrendiğimiz gibi, Peygamberimizin hallerini de yine onlardan öğrenmiş durumdayız. Çünkü sahabe radiyallâhu anhum kendilerinden sonrakilere birçok şeyi rivayet etme cehdinde bulunmuşlardır. Bu sayede dînimizin bize ulaşmasında büyük hizmet etmişlerdir.

Sözü daha fazla uzatmadan, sahâbîlerimizin sözlerinden Ahlâk Nebîsi'ne dair rivayetleri aktaralım. Onlardan bir kısmı şöyledir:

1) Amr bin Âs radiyallâhu anhu şöyle demiştir:

"Allâh Rasûlü aleyhisselâm en şerli kimseleri bile kalblerini kazanmak için güler yüz ve güzel sözlerle karşıladı. Beni de güler yüz ve güzel sözlerle karşıladı. Öyle ki kendimi toplumun en hayırlısı sandım. Ve bir gün; 'ey Allâh'ın Rasûlü! Ben mi daha hayırlıyım yoksa Ebû Bekir mi?' diye sordum. **"Ebû Bekir"** cevabını verdi. Ardından; 'ey Allâh'ın Rasûlü! Ben mi daha hayırlıyım yoksa Ömer mi?' diye sordum. **"Ömer"** cevabını verdi. Sonra ey! Allâh'ın Rasûlü! Ben mi daha hayırlıyım yoksa Osman

mı? dedim. “Osman” cevabını verdi. Ondan bu cevapları alınca; ‘keşke bu soruları sormasaydım’ dedim.” [Hey-semî]

2) Âişe radiyallâhu anhâ şöyle demiştir:

“Allâh Rasûlü aleyhisselâm Allâh yolunda cihad haricinde hiç kimseye eliyle vurmamıştır. O, herhangi bir hizmetçi veya kadını da dövmemiştir.” [Müslim]

3) Âişe radiyallâhu anhâ şöyle demiştir:

“Allâh Rasûlü aleyhisselâm’ın Al-lâh’u Teâlâ’nın haram kıldığı bir şey işlenmediği sürece kendisine yapılan bir zulmün intikamını aldığını görmedim. Ancak Allâh Azze ve Celle’nin haram kıldığı bir şey işlendiği zaman insanların en çok öfkeleneni o olurdu. İki iş arasında muhayyer bırakıldığı sürece kolay olanı seçerdi.” [Buhârî]

4) Âişe radiyallâhu anhâ şöyle demiştir:

“Rasûlullâh aleyhisselâm hediye kabul eder ve ona karşılık hediye verir.” [Buhârî]

5) Hasan bin Ali radiyallâhu anhumâ şöyle demiştir:

“Babama (Ali bin Ebi Talib’e) Peygamberimiz aleyhisselâm’ın meclisinde bulunan kimselere nasıl davrandığını sordum. Şöyle dedi: ‘Allâh Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem sürekli güler yüzlü, yumuşak huylu ve alçak gönüllü idi. Kaba ve katı değildi.

Bağırıp çağırmaz, kötü söz söylemez, insanları ayıplamaz ve kimseyle tartışmazdı. Hoşlanmadığı şeyleri görmezden gelirdi. Kendisinden bir şey uman kimselerin umudunu kırmaz, onları isteklerinden mahrum etmezdi.

Üç şeyden uzak dururdu; tartışma, çok konuşma ve kendisini ilgilendirmeyen şeyler.

İnsanlara karşı da şu üç şeyi terk ederdi; hiç kimseyi kötülemez, hiç kimseyi ayıplamaz ve hiç kimsenin gizli hallerini araştırmazdı. Sadece sevap kazanmayı umduğu şeyleri konuşurdu.

Konuştuğu zaman onunla birlikte olanlar başlarında kuş varmış gibi başlarını eğip hareket etmeden onu dinlerlerdi. Ancak o sustuğu zaman konuşurlardı. Onun yanında tartışmaya girmezlerdi. Onun yanında bir kişi konuştuğu zaman o sözünü bitirinceye kadar susarlardı. İlk önce kim gelmişse önce o konuşurdu.

Allâh Rasûlü aleyhisselâm, onların güldükleri şeylere güler, onların şaşır-dıkları şeylere şaşırırdı. Yabancı kimselerin konuşmalarındaki ve sorularındaki hatalara (kabalıklara) sabrederdi. Ashâbı ise (sorularından istifade edebilmek için) onların gelip soru sormalarını isterdi. Ashâbına; ‘ihtiyacının giderilmesini isteyen ihtiyaç sahibi bir kimse gördüğünüz zaman ona yardımcı olun’ buyururdu. O, sadece yapılan iyiliğe karşılık gelen övgüleri kabul ederdi. Şer’î ölçüleri aşmadığı sürece hiç kimsenin sözünü kesmezdi. Haddi aşan sözler karşısında ise ya söyleneni bundan nehyeder ya da kalkıp giderdi.” [İbn Sa’d, et-Tabakâtu’l-Kübra]

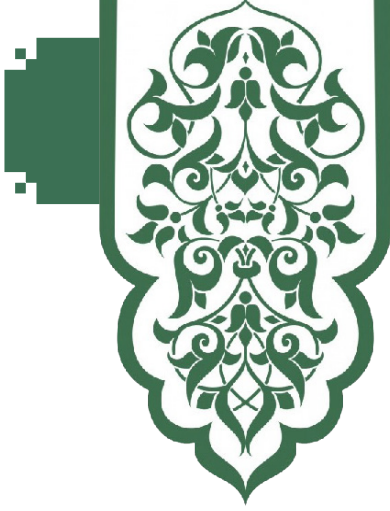
Sonuç

Bu yazımızda, âyet, hadîs ve sahâbe sözleriyle, güzel ahlâkın öneminden ve ahlâk Nebîsinin güzelliklerinden bahsetmeye çalıştık. Rabbimizden faydalı kılmasını diler ve günümüzdeki ahlâkî kırılmanın Nebevî ahlâk ile islâh olmasını dileriz.

Selâm ve duâ ile...

“Kıyâmet gününde mü’minin terazisinde
güzel ahlâktan daha ağır bir şey olmayacaktır.
Şüphesiz ki yüce Allâh çirkin ve bayağı
(konuşup davranan) kimseye buğzeder.”

[Tirmizî]

İRŞAD VAKTI

RABBÂNÎ LİDER ZİNNUREYN

Ali Eren

Mukaddime:

Her işi en incelikleriyle bilen ve el-Halîm olan Azze ve Celle'nin adıyla...

Allâh'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selâm olsun.

Lider olmayı istemek ile liderlik vasıflarına sahip olmayı istemek arasında büyük bir fark vardır. Lider olmayı arzulamak, riyaset sevdasıdır ki bu İslâm dininde zemmedilmiştir. Ancak muvahhidler, İslâm dâvâsı için, bir lider gibi hareket etmelidirler. Çünkü lider olmasalar da onun niteliklerine sahip yiğitler bu dâvânın öncüleri olabilirler.

İslâm tarihinin rabbânî önderlerini tanımak, liderlik vasıflarını edinmemizde büyük yarar sağlayacaktır. Öyleyse bakışlarımızı Asr-ı Saadet'e çeviriyoruz. İşte İslâm tarihinin gördüğü en faziletli halifelerinden Osman bin Affan radiyallâhu anhu... Güzel ahlâkıyla övülen aynı zamanda siyasî bir otorite olan muttakî komutan... Bu yazımızda, onun rabbânî lider olmasını sağlayan bazı niteliklere değineceğiz. Umarız bu çalışmamız, liderlik vasıflarına sahip olmak isteyen yiğitler için yol gösterici olur. Yardım ve başarı Allâh'ü Teâlâ'dandır.

Osman bin Affan Radiyallâhu Anhu

Yazımıza, Osman radiyallâhu anhu'yu kısaca tanıyarak başlamak istiyoruz. Bilindiği üzere İslâm öncesi Mekke toplumu kabilelerden oluşuyordu. Osman radiyallâhu anhu'nun mensup olduğu kabile ise Mekke'nin önemli kabilelerinden Benî Ümeyye'ydi. Beni Ümeyye oldukça varlıklı, güçlü ve saygın bir kabileydi. Osman radiyallâhu anhu böyle bir kabilenin içinde yetişti.

Osman bin Affan radiyallâhu anhu'nun lakabı Zinnureyn'dir. Bedruddîn el-Aynî şöyle anlatır: "Osman radiyallâhu anhu'ya niçin Zinnureyn denirdi diye sorulduğunda, Mulehheb bin Ebu Safra; 'Muhammed aleyhisselâm'ın iki kızıyla evlenen başka kimse yoktur' cevabını verdi."

Osman radiyallâhu anhu cahiliye döneminde, toplumun en faziletli insanlarından. Çok yönlü, güzel ahlâklı ve tatlı dilli bir insandı. O cahiliye döneminde kesinlikle putlara tapmamış, çirkin bir suç işlememiş ve şarap içmemiştir.

Cahiliye döneminde gençlerin şarıkıya ve eğlenceye daldığı meclisler hiç ilgisini çekmiyordu. O'nun iffetini, şu sözünden daha iyi anlayabiliriz:

“Şarkı meclislerine katılmadım, dünyalık arzuların ardına düşmedim, Muhammed aleyhisselâm’a biat ettikten sonra sağ elimle hiçbir zaman avret yerime dokunmadım, cahiliye döneminde ve İslâm’dan sonra şarap içmedim ve zina etmedim.” [Hilyetü’l-Evliya]

Cahiliyenin kirlî karanlığına rağmen temiz bir gençlik geçiren Osman radiyallâhu anhu, Ebu Bekir radiyallâhu anhu’nun daveti üzerine îmân eder. Hayatını, İslâm dinine hizmet ile geçirir. Ve Hicri 35. Yılda, İslâm Devleti’nin halifesiyken, 82 yaşlarında şehid edilir. Allâh kendisinden razı olsun, Allâhumme âmin.

Osman Radiyallâhu Anhu’nun Özel Vasıfları

Osman radiyallâhu anhu, kendisinde toplanan özel vasıflarıyla tam bir rabbânî liderdi. O’nun takvâsının ve güzel ahlâkının yanı sıra, siyasî ve idarî kabiliyeti de gözler önündeydi.

O’nun döneminde başarılı bir hilafet süreci olmuştur. Fetihler gerçekleşmiş ve İslâm Devleti’nin sınırları genişlemiştir. Ülke içindeki fitneler kontrol altına alınmıştır.

Şimdi Osman radiyallâhu anhu’yu başarılı bir rabbânî lider kılan, özel vasıflara maddeler halinde değinelim.

1. İlim, Yönlendirme ve Eğitim

Diğer sahabemiz gibi Osman radiyallâhu anhu’da Rasûlullâh aleyhisselâm’ın rahle-i tedrisatından geçmiştir. Bu sebeple O, Kur’ân’a ve Sünnet’e hakkıyla vâkıftı. Şeriatı biliyor ve insanları doğru yönlendiriyordu. İlimin verdiği kudret ile insanları eğitmekte de mahirdi. Bu sebeple Osman radiyallâhu anhu zamanında toplum refahında ilerleme kat edildi. İlim her şeyin başıdır. Bu sebeple liderlik vasfına sahip olmak

isteyen birisi için şer’î eğitim elzemdir. Nitekim şeriatın geçmeyen siyaset ve idare ayaklar altındadır.

2. Zühd ve Takvâ

Osman radiyallâhu anhu çok zengin bir şahsiyetti. Bunun yanı sıra İslâm Devleti’nin halifeliğini yaptı. Ancak, tüm bunlara rağmen hayatı boyunca zühd ve takvâsından ödün vermemiştir. O, dünya menfaatlerinin peşinden asla sürüklenmemiştir. Şurahbîl bin Müslüm şöyle rivâyet eder: “Osman radiyallâhu anhu insanlara devlet bütçesinden yemekler yedirir, onları güzelce doyururdu. Ancak kendisi evine gider, sirke içer ve zeytinyağı yerdî. Onu, bunlarla idare ederken gördüm.” [Ez-Zühd] Bu kıssa onun zühd ve takvâsını göstermektedir.

Zühd ve takvâ, liderlik vasıflarının olmazsa olmazlarından. Kişi, zühd sahibi olarak dünya menfaatlerinden gerektiği kadar faydalanır. Yine takvâ sahibi olarak, Rabbine karşı haram işlemekten son derece imtinâ eder. Sonuç olarak, dâvâ adamı olmak isteyen her bir Müslüman’ın zühd ve takvâ sahibi olması kaçınılmazdır.

3. Cömertlik

Tüm İslâm âlemi bilir ki Osman radiyallâhu anhu sahabemizin en cömertlerindendi. Onun cömertliğini gösteren birçok vakıya yaşanmıştır. Tebûk gazvesi sırasında ordunun donanması için yaptığı destek, Rûme kuyusu’nu satın alıp Müslümanlara vakfetmesi, Mescid-i Nebi’nin genişletilmesi için arsa satın alması, Ebu Bekir radiyallâhu anhu zamanında Şam’dan getirdiği büyük kervanı infak etmesi sadece birkaç örnektir. Osman radiyallâhu anhu, dünya malına diz çöktürmüş ahiret adamıydı. Malının büyük kısmını, gözünü dahi kırpmadan infak edecek kadar cömertti.

İşte liderlik vasıflarından birisi de cömertliktir. Çünkü insanlar mal düşkünü bencil ve cimri kimseleri yadırgarlar. Eğer ümmete hizmet eden bir dâvâ adamı olmak istiyorsak, infak ehli olmalıyız. Bilinmelidir ki lider karakterli yiğit, ihtiyaç sahiplerine kol kanat gerendir. Rabbimiz, o yiğitlerin ocağına maddi-manevi bereket ihsan eylesin, Allâhumme âmin.

4. Hayâ

Osman radiyallâhu anhu'nun en belirgin özelliklerinden birisi de hayâsıdır. İmâm Ahmed'in rivayetinde Rasûlullâh aleyhisselâm'ın buyurduğu üzere o, bu ümmetin en hayâlisidir. Bir gün Ebu Bekir ve Ömer radiyallâhu anhumâ, sırasıyla Rasûlullâh aleyhisselâm'ın huzuruna girdiler. Rasûlullâh aleyhisselâm'ın duruşunda bir değişiklik olmadı. Ancak içeri Osman radiyallâhu anhu girdiğinde Rasûlullâh aleyhisselâm duruşunu ve elbisesini düzeltti. Aişe validemiz durumun keyfiyetini sorunca Rasûlullâh aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Kendisinden meleklerin hayâ ettiği bir insan karşısında hayâ etmeyeyim mi?” [Müslim]

Rasûlullâh aleyhisselâm: “Hayânın hepsi hayırdır” [Müslim] buyurmaktadır. Hayâlî olmak, başarılı bir dâvâ adamı için çok gerekli bir haslettir. Çünkü hayâ ahlâkı, birçok hayrın davetçisidir. Hayâ, başta Rabbimizin rızasını kazandırır. Arkasından da insanların takdirine ve güvenine vesile olur. Sonuç olarak hayâ, lider karakterli olmak isteyen için elzemdir.

5. Kararlılık

Kararlılık, Osman radiyallâhu anhu'nun kişiliğinin temel niteliklerinden birisidir. O, bu özelliği sayesinde fitneler karşısında dik durabilmiştir. Osman radiyallâhu anhu'nun kararlılığına bir

örnek olarak; haricilerin halifeliği bırakması için baskıya almalarına karşılık, ölüm pahasına da olsa görevini bırakmamasını söyleyebiliriz. Eğer Osman radiyallâhu anhu isyancıları dinleyip duygusal davranmış ve görevi bırakmış olsaydı, toplum içinde böyle bir yöntem baş gösterecekti. Bu sayede her devlet başkanını beğenmeyenler onu görevden almak için isyan edeceklerdi. İşte Osman radiyallâhu anhu'nun kararlılığı ve azmi buna engel oldu. O, canını feda etti, ancak toplumsal düzen muhafaza edildi. Böylece hilafetin otoritesi korunmuştu.

Lider vasıflı şahsiyetler, kararlı olmalıdırlar. İslâm dâvâsının, kararsızlara veya kararından anlık sapanlara ihtiyacı yoktur. Bu kimseler, rüzgârın estiği yöne doğru savrulan bir yaprak kadar hafiftirler. İslâm dâvâsı ise ağır bedeller ister.

6. Sabır

Osman radiyallâhu anhu'nun en önemli özelliklerinden biri de sabırlı olmasıdır. Fitneler karşısında ortaya koyduğu sabrı bunu doğrular niteliktedir. Onun bu güzel ahlâkıyla ilgili olarak İbni Teymiyye rahimehullâh şunları söyler: “Osman radiyallâhu anhu başına gelen sıkıntılar karşısında gösterdiği tavırla insanların en sabırlısı olduğunu göstermiştir. Evini kuşatmışlar, kendisini öldürmek istemişler ancak o sabretmiştir. Müslümanlar onu korumak için karşı tarafla savaşmak istediler. Ancak o insanları savaştan uzak tutmak istediğinden savaşılmamasını emreliyordu.” [Minhâcü's-Sünne]

Liderlik özelliklerinden biri de sabırdır. Çünkü önder şahsiyetler sabbâr oluşlarıyla diğerlerine örnek olurlar. Sıkıntılar karşısında sabır gösteren selâmete erer. Sabır, başarıya ulaşmanın en önemli yollarından birisidir.

7. Adalet

Osman radiyallâhu anhu'nun güzel vasıflarından birisi de adaletiydi. Siyasetinin özünde adaletin en güzel biçiminde uygulanması vardı. Anne bir kardeşi olan Kûfe valisi Velid bin Ukbe radiyallâhu anhu'ya şarap içmesi sebebiyle hak ettiği cezayı vermiş, onu görevden alıp yerine Ebu Musa el-Eşarî radiyallâhu anhu'yu tayin etmişti. Osman radiyallâhu anhu'ya adaletsizlik isnad edenler ve iftirada bulununlar, ahirette kiminle yüzleşeceklerine dikkat etmelidirler. Osman radiyallâhu anhu'ya iftirada bulunmaktan Allâh'a sığınırız.

Adalet, en bariz liderlik vasıflarından biridir. Eğer bir kimse, adil olur, adaletle muamelede bulunursa, Allâh Azze ve Celle tarafından desteklenir ve güç sahibi olur. Bunun yanı sıra adaletli olan kimseler, herkes tarafından sevilirler. İnsanlar, onların yanında, kendilerini güvende hissettikleri için desteklerini sürdürürler. Öyleyse ey liderlik vasıflarına talib kardeşim! Sen de adalet ehli ol ki Rabbimiz seni şereflendirsın.

8. Cesaret (Şecaat)

Osman radiyallâhu anhu, İslâm tarihinin en cesur yiğitlerinden birisidir. Mekke'nin zorlu yıllarında küfre karşı göğüs germesi, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ile birlikte yaptığı cihadlar ve halifeliği sırasında aldığı tehditlere rağmen vazifede sebat etmesi cesaretinin örnekleridir.

Hudeybiye'de Rasûlullâh aleyhis-selâm'a itaat ederek Kureyş'e gitmesi, onun cesaretini ortaya koyan en açık örneklerden biridir. Kureyş, o sıralar kana susamışçasına Müslümanların canlarına göz dikmiştir. Buna rağmen Osman radiyallâhu anhu, başına gelebilecekleri göze alır ve Kureyş'e gider. Evet, bunu yapması öncelikle Rasûlullâh aleyhis-selâm'a bağlılığı sebebiyledir.

Fakat bu, aynı zamanda Osman radiyallâhu anhu'nun cesaretinin de göstergesidir.

Korku insanın fitratındandır ve buna engel olunamaz. Ancak korkaklık kabul edilemez. Çünkü bu öyle bir merettir ki adamı dâvâsından koparır ve yapacaklarına rağmen kişinin oturmasına sebep olur. Lider vasıflı kimseler şecaat ehli olmalıdırlar. Bu kimseler, hiçbir kınamacının kınamasından korkmazlar. Onlar, ölümün soğukluğunu sıradanlaştırmak için, her gün Rablerine söz verirler. Ne de olsa başa gelecek en kötü şey ölümdür. Bu da Allâh için olduktan sonra neden korkaklık edilsin?!

Sonuç

Kıymetli muvahhidler! Yazımızın başında da zikretmiştik. Liderlik makamını arzulamak İslâm'da yerilmiştir. Ancak bir lideri lider yapan nitelikleri edinmek, her dâvâ adamı için gereklidir. Bu nitelikleri edinmek de rabbânî liderleri örnek almak ile mümkündür.

Bu sebeple yazımızda, îmânıyla, ah-lâkiyla, siyasî ve idarî kabiliyetiyle rabbânî bir lider olan Osman radiyallâhu anhu'nun özelliklerinden bahsettik. Zikredilen bu özellikleri edinen bir kimsenin, lider olmasa bile bir lider gibi hareket ettiği gözlemlenecektir.

Müslümanların azminin iyice zayıfladığı şu günlerde Rabbimiz, bizleri liyakat ve sadakat ehli olanlardan kılsın. Ve bizleri, Ashâb'ı-Kirâm'ın izini takip eden dâvâ erlerinden eylesin, Allâhumme âmin.

Selâm ve Duâ ile...

İSLÂMÎ HAREKET VE BEŞERÎ İDEOLOJİLER

GÜNÜMÜZ CAHİLİYESİNDE AHLÂK ANLAYIŞI

Hayreddin Gökçe

El-Hakk olan Allâh'ın ismiyle. O'na hamd, Rasûlüne salât ve selâm olsun.

Selâm olsun! Yemek kuyruğundayken Siyonist İsrail'in bombalarıyla can veren Gazzelilere, yürüyemeden zalim İsrail'in bombaları altında can veren Gazze'nin yetim bebeklerine, parçalanmış cesetlerin başında, varlıklı duruşlarıyla insanlığa ders veren Gazze halkına, direnişleriyle tüm dünyada özgürlük ateşi yakan yiğit direnişçilere, çocuklarının cesetleri başında iffetli, izzetli, ahlâklı ve metanetli halleriyle köleleşmiş insanlığa direnme şuuru veren annelere, selâm olsun!

Selâm olsun!Zulme direnerek kıyam eden mazlum halklara, "Rabbim Al-lâh'dır" deyip istikamet üzere olanlara, tevhîd sancağını taşıyan gençlere, aydınlık yarınlarımız için dünyaya göz açan torunlarımız, Ahsen'e ve Vera'ya, anne-babasına, Minhâc Dergisi ailesine ve okurlarına, selâm olsun!

Ahlâk

Ahlâkın bir değer olarak tartışıldığı günden bugüne kadar bir temel üzerine bina edildiği düşünülmektedir. Bu temel insan ve dîn olduğu müşahede edilmektedir. İnsân temelli ahlâk anlayışı; felsefe, sosyoloji ve psikoloji gibi insan kaynaklı cahilî beşerî temele dayanır. Yaratıcının indirdiği vahye dayalı temellendirme de dîn temelli ahlâktır.

Ahlâk kelime anlamı olarak; huy, mizaç ve karakter manalarına gelmektedir. Kavram olarak ise; insanın bir amaca yönelik kendi arzusuyla oluşan davranışlarda kötülükten uzak durmasıdır. Ahlâk, insan hayatının tamamını kapsar. Dolayısıyla İslâm ahlâkı, Kur'ân ve Sünnetin ortaya koyduğu hayat tarzıdır.

Ahlâkî ilke ve kuralların kaynağı, Kur'ân ve Sünnettir. Tarih boyu ahlâkî değerlere farklı kaynaklar gösterilmiştir. Bu kaynakları genel olarak, İslâmî ve beşerî olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür.

Beşerî kaynaklar, farklı filozoflar tarafından kâbul edilen; akıl, toplum ve vicdan esasına dayanır. Bu da dîne dayanmayan; emir ve yasaklarını dînden almayan, Allâh ve âhîret düşüncesi bulunmayan ahlâk demektir. Seküler ve cahiliye ahlâkı olarak da tanımlanan bu temel de, tüm ahlâkî değerlerin merkezlerinde insan bulunur. Makalemizde beşerî dediğimiz insan kaynaklı cahiliye ahlâkı üzerinde yoğunlaşmak istiyoruz.

Cahiliye Ahlâkı

Vahyin değerleri dışında olup, vahyin kokusunu, ruhunu taşımayan ahlâk cahiliye ahlâkıdır. Cahiliyenin karakteristik özelliği ekini ve nesilleri ifsad etmektir. Tevhîd akidesinin toplumsal tezahürü olan ahlâkî değerleri ortadan kaldırıp, insanı en güzel bir şekilde yaratan Allâh'ı Teâlâ'ya kul olmaktan uzaklaştırmaktır. Nefsî istekleri doğrultusunda yaşamayı insanlara süslü göstererek, toplumu ifsad eden cahiliyenin ahlâkî anlayışıdır.

Yozlaşma

Yozlaşma; bozulma ve kötüleşme olup, özünü değiştirip bağlamından koparmaktır. Ahlâkî yozlaşma kavramı ise ahlâkın kaybolması, kötüleşmesi, bozulması, işlevsiz ve değersiz hale getirilmesi anlamlarına gelir. Toplumda yaşanan bu yozlaşma, toplumda bazı kötü alışkanlıkların artmasına neden olur. Günümüzde çok ciddi anlamda bir ahlâk erozyonu ve ahlâkî yozlaşma yaşanmaktadır.

Televizyon, gazete, dergi ve filmler, özellikle internet, adeta birer ahlâk tahripçisi haline dönüştürülmüştür. Yaygın iletişim araçları, kontrollü ve müsbet manada kullanılmadığından, günümüz insanının ahlâkını sürekli ifsad etmektedir.

Ahlâkî Çöküş ve Yozlaşmanın Nedenleri

Günümüzde ahlâkî yozlaşma, ahlâkî çöküntüyü had safhaya ulaştırmıştır. Ahlâksızlığın ön plana çıktığı yaşayış tarzları gündemde bilinçli bir şekilde yer almaktadır. Modernlik, çağdaşlık ve özgürlük söylemleriyle ahlâksızlık özendirilerek normal bir hayat gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Elbette bu özendirilen cahiliye ahlâkının, insanlar nezdinde kabul görmesinin belirli sebepleri vardı. Bunlardan bazılarını kısaca değinelim.

1. Dînî Hassasiyet ve Duyarlığın Kaybolması

Dînî hassasiyet ve duyarlığın kaybolması, dînden irâd eden bireylerin yetişmesi ahlâkın bozulmasına yol açar. Dînden yüz çevirme arttıkça, ahlâkî yozlaşma hızlanmaktadır. Niçin yaratıldığını, dünyaya neden geldiğini nereye gideceğini düşünmeyen, akletmeyen ve sorgulamayan duyarsız hissiz bir gençlik, güzel ahlâktan mahrum olma-ya mahkûmdur.

2. İletişim Araçları ve Sosyal Medyanın Etkisi

İletişim araçlarının ve sosyal medyanın amacının dışında faydasız, boş ve kötü şekilde kullanılması ahlâkî yozlaşmanın nedenlerinden biridir. Dînî değerlere ters düşen, müstehcen içerikli televizyon programları, magazin programları, dizi filmler ve internet siteleri ahlâkî yozlaşmayı tetikleyen etkenlerdir. Gençlerin önlerine sunulan bu teknolojik ürünler, cep telefonları, tabletler ve bilgisayarlar uyuşturulan ve uyutulan genç nesilleri meydana getirmiş, neticede fitrî ahlâkî değerlerinden ölesiye koparılmış, yaratıcısını tanımaz hale getirilmiş bir gençlik peyda olmuştur.

3. Nefsin ve Şehvetin Esiri Olma

Ahlâkî çöküş ve yozlaşma temelinde insan iradesinin iyiyi ve doğruyu seçmek yerine nefsine boyun eğmesi ve zamanla onun sınırsız arzularının esiri durumuna düşmesi yatmaktadır. Allâh'ü Teâlâ'nın rızasını gözeterek yaşamak yerine sınırsız haz isteği, O'nu haram kıldığı davranışlara sürükler. Nitekim bu sınırsız haz isteği; gasp, cina-yet, yolsuzluk, hırsızlık, şiddet, uyuşturucu ve fuhuş gibi kötülüklerin yaşam şekli haline getirilmesine neden olur.

4. Evlilik Dışı İlişkiler ve Modernizm

Ahlâkî yozlaşmanın bir diğer nedeni de; sosyal medya ve internette evlilik dışı ilişkiler, nikâhsız beraberlikler normalmiş gibi gösterilerek toplumda özendirilmesidir. Modernizmin ahlâksızlığı olan flört, gençler arasında yaygınlaştırılmış ve toplumsal ahlâkî ifsada yol açmıştır. Cadde ve sokaklarda gençlerin umursamadan kimseye aldırış etmeden rahat bir şekilde birbirlerine yakınlaşmaları, gençlerin sürüklendiği ahlâkî boyutları göstermektedir.

5. Eğitimdeki Ahlâkî Çöküntü

Ahlâk tahripçileri; tertemiz, saf, berak ve masum çocukları beş-altı yaşlarından itibaren alarak okullarında fitratlarını, ahlâklarını ifsad edip kirletilmiş bir putperest olarak ailelerine teslim etmektedirler. Aileler, teslim ettikleri çocuklarını, bu fesad okullarından koruyamamaktadır. Çocuklarını bu kokuşmuş kurumlara göndermek istemeyen ailelere şiddetle, baskı ve yaptırım uygulayarak, çocuklarını polis zoruyla ellerinden almaya çalışırlar. Hiçbir ane-baba kendi çocuğunu eğitime özgürlüğüne sahip değildir. Ahlâkî değerlerin ve insanî erdemlerin müfredatlarında yer almaması eğitim sistemlerindeki çarpıklığı ve yozlaşmayı gözler önüne

sermektedir. Eğitim sürecinin sonunda gençler ya PKK'lı ya da ateist, deist olarak toplumda yer alıyor.

6. Küresel Cahiliyenin Aile Yapısındaki Ahlâkî Sapıklığı

Küresel cahiliye, dünya nüfusunu azaltmak adına aile yapısını bozup neslin önünü kesmek için evlilik yapısını bozma sapıklığına yönelmiştir. İnsan fitratına da insanî değerlere de tamamen ters olan evlilik ortaya konulmuştur. Erkeğin erkekle, kadının kadınla evliliği kanunlaştırılarak modern ve çağdaş sapıklığın zirvesine çıkmıştır. Avrupa'nın birçok ülkesinde erkeğin erkekle evlendiği, kadının kadınla evlendiği nikâh görüntüleri, sapıklığın geldiği boyutu resmeden, batı uygarlığının insanlık adına utanç verici en iğrenç görüntüleridir.

Ahlâkî Çöküş ve Yozlaşmanın Tezahürleri

Günümüzde ahlâkî yozlaşmanın toplumsal yansımalarını, zararlarını ve verdiği tahribatları maddeler halinde ele alalım.

1. Akidedeki İfsadı

Tevhîd akidesinin teminatı ahlâkî değerlerdir. Ahlâkî değerleri bozulan bireylerin, itikadı zedelenir. İslâm toplumu için değer atfedilmeyen önemsiz bir birey haline gelir. Böylesi bir kimlik üzere olan Müslüman, İslâm adına sahip olduğu tevhiğî duruşu ile örnek ve rol model olamaz. Tevhîd sancağını yarınlara taşıyıp, genç nesillere teslim ederek arınmışlığı ve adanmışlığı miras bırakacak olanların, ahlâkî yozlaşmadan hâlî olması gerekir.

2. Amellerdeki İfsadı

Ahlâkî değerlerin bozulup tahrip olması kalpte birçok maraz, zafiyet ve

hastalıkların oluşmasına neden olacaktır. Hastalıklı hale getirilen kalp, bütün vücudu hastalıklı hale getirecektir. Böyle durumdaki bir bedenle sâlih ameller ihlaslı bir şekilde yapılamaz. Ahlâkî yozlaşmanın tahrip ettiği kalpte de takva barınmaz.

3. Tertemiz Fitratları İfsadı

Ahseni takvim üzere yaratılan insan fitratı, cahilî sistemin ahlâkî tahribatı ile bozulmaya, fitrî özelliğini kaybetmeye, neticede hakkı anlamaya, fehmetmeye kapalı bir hale gelecektir. Hak kendisine anlatılsa da selim fitratı bozulan kul, hakkı algılayamayacaktır.

4. Toplumu İfsadı

Küresel emperyalist cahilî sistem, İslâm'ı özünden koparıp, topluma akidesiz bir dîn anlayışı vermek adına diyanet teşkilatını kurarak bünyesinde barındırdığı belam çetesiyle ibadetleri ahlâkî yozlaşma ile bozarak, ifsad ederek İslâm adına İslâm olmayan resmî bir dîn verir. Dînî değerleri bozulan toplum hakkı batıldan ayırt edemez hale getirilmiştir. Dînî değerlerinden tamamen gafil olan toplumun Müslüman olduğunu söyleyen belamların varlığı ahlâkî yozlaşmanın en acı tezahürüdür.

Sonuç

Yaşadığımız hayat içerisinde gençliğin ve de toplumun en önemli problemi olan ahlâkî çöküntünün tek müsebbibi, elbette ki sadece cahili sistem değildir. Böylesi yozlaşmış toplumlarda müslümanlar her ne şekilde olursa olsun, Al-lâh'u Teâlâ'ya tam bir bağlılıkla ahlâkî yaşam örnekliliğini hayatlarının merkezine alırken topluma karşı olan sorumluluklarının şuurunda olmakla mükelleftirler. Bu sorumluluk gereği zulme karşı yapılması gereken İslâmî mücadele terk edildiğinde, toplumu kasıp kavuran savaş, fakirlik, ahlâksızlık, yozlaşma, ruhu

ve toplumu kuşatacaktır. Toplumun bu ifsadından bizlerin de sorumlu olacağı-mızı, Rabbimizin bizi hesaba çekeceğini asla unutmamalıyız. Müslümanlar, küresel cahiliyeye karşı verecekleri mücadelede kendilerine tanıklık edeceklerin olacağını bilmeleri kendileri için kurtuluş olacaktır, biiznillâh.

Müslümanların gerek kendi aralarında, gerek diğer toplumlarda barış ve huzur içinde yaşamalarının arkasında, şüphesiz insan fitratına uygun emir ve yasaklar koyan ve evrensel niteliğe sahip ahlâk kuralları vaaz eden İslâm dîni bulunmaktadır. İslâm hayatın bütün alanlarını kuşatan, insanın doğumundan ölümüne kadar her anını kapsayan ahlâkî kurallar getirmiştir.

Özetle güzel ahlâk, insanın belli başlı davranışlarını değil hayatının tamamını kuşatan fitrî bir kalkandır. Dîn dışı cahili ahlâk prensipleri, kökü olmadan toprağa dikilen bitkilere benzer. Nitekim köksüz bir bitki yaşayamayacağı gibi dînî temele dayanmayan ve fitrata ters olan bir ahlâk da hayatta var olamayacaktır.

Duâmız

Rabbimiz! Sensin dîn sahibi, Sensin dîn gününün sahibi. Sensin tüm varlığa bir dîn, nizam, şeriat belirleyen. Rabbimiz! Bizi İslâm dînine hidâyet et. Hak dîn üzere olmaya muvaffak kıl. Yalnızca Sana itaat etmeyi, yalnızca Senin şeriatın için yaşamayı ve yalnızca Senin koyduğun ölçüler içerisinde İslâmî mücadele vermeyi ve Müslümanca yaşayıp îmân üzere Sana kavuşmayı bizlere nasip eyle, Allâhumme âmin.

Selâm ve duâ ile...

KISSALAR VE HIKMETLER

ZEVC KAVRAMI VE EŞÇİNSELLİK

Alaaddin Cihad

En güzel isimlerin ve yüce sıfatların sahibi Allâh'ın ismiyle...

Hamd, kullarını el-Fâtır ismiyle fitrat üzere yaratan Allâh'ı Teâlâ'ya mahsustur. Salât ve selâm, ahlâk medresesinin mümtaz muallimi olan Nebimiz aleyhis-selâm'ın üzerine olsun.

İslâm'ın en fazla zemmetiği ve sakinmamızı emrettiği kavramlardan biri hiç şüphesiz, sû-i ahlâk. Sû-i ahlâkın en başında zikredilen ve çağımızın en büyük ahlâksızlığı olarak tabir edilen eşcinsellik hastalığından, Allâh'ı Teâlâ'nın izni ve inâyetiyle bu yazımda bahsetmeye çalışacağım.

Öncelikle “zevc” kavramını inceleyelim.

Zevc

Dil bilgini ve lugat âlimi Ragib el-İsfahani “zevc” kelimesini şöyle tarif etmektedir: “Kendi cinsinden ve zıddı olan bir diğeri ile bulunana denir. Bu, insan, hayvan, bitki ve diğer varlıklardan olabilir.

Zevciyet, erkeklik dişilik ikiliği olabileceği gibi, başka ikilikler de olabilir.

Hiçbir şey, bu ikiliğe dayalı terkin dışında kalmaz... Türler, cinsler, sınıflar da birer zevciyat oluştururlar.”[el-Müfredât]

Zevc kelimesi Kur'ân'da birçok anlamda kullanılmaktadır. Bu kelime, insanlar için kullanıldığında karı-kocadan, hayvanlar için kullanıldığında da dişi ve erkek hayvandan her birini ifade etmektedir. Kâinatta her şey, belli bir düzene göre eş (zevc) olarak yaratılmıştır. Kur'ân'da bu anlamı ifade eden kavram, zevc olup isim ve fiil olarak yaklaşık yetmiş yerde geçmektedir. Korumuz itibariyle, bu geçen âyetlerin en muhimi; sünnetullâha göre kâinattaki her şeyin eş olarak yaratılması esasıdır.

Mahlûkatın Zevc Yaratılması

Eş (zevc) yaratılma, pozitif-negatif, erkek-dişi şeklinde bir karşıtlığı ifade etmektedir. Kâinatta her şeyin eş (zevc) olması, Kur'ân'a göre insanların öğüt alıp düşünmesi için Allâh'ı Teâlâ tarafında vaz' edilen bir sünnetullâhtır. Kâinatta her şeyin bir eşi vardır ve karşıt cinslerin birlikteliği ile kurulan bir denge söz konusudur. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

“Yerin bitirdiklerinden, kendi nefislerinden ve daha bilmedikleri (varlıklarından) çiftler çiftler yaratan (Allâh), tüm eksikliklerden münezzehtir.” [Yâsîn: 36/36] Rabbimiz bu âyet-i kerîmede eş yaratılmaya dikkat çekmektedir. Âyet-i kerîme bildirdiği üzere zevc kavramını, üç cihetten ele alabiliriz.

1. Yerin Bitirdiklerindeki Zıd Eşler/Zevceler: Biyolojik açıdan zıd eşler (bitki ve hayvanların dişi ve erkek türleri), metaller-ametaller, elektrik ve manyetikte zıd kutuplar, ölüm ve hayat olayları buna örnek olarak verebiliriz.

2. İnsanların Bilmediklerindeki Zıd Eşler/Zevceler: Kur’ân’ın indiği çağdaki insanların bilmediği ve fakat günümüzde bilinen birçok zevc (eş) vardır. “Parçacık fiziğinin bugün için bulup ortaya çıkardığı, o gün için bilinmeyen elektron-pozitron, nötron-anti nötron müon-anti müon gibi yığınla elementer parçacık, bu sınıflama içerisinde değerlendirilmelidir. Dolayısıyla, Her temel parçacığın, onunla aynı kütle ve spine sahip fakat zıt yüklü bir parçacığı vardır. Her parçacığın bir anti parçacığı olması, anti madde olasılığını da gündeme getirmektedir. B

una göre, evrenin çok uzak bölgelerinde, tümüyle anti maddeden oluşan galaksilerin bulunması mümkündür. Keza dönen tüm cisimlere etki eden merkezkaç-merkezcil kuvvetler, uzaydaki ak ve kara delikler hep sonradan bulunmuş, keşfedilmiş çiftlerdir. Schrodinger Denklemine daima iki eş, zıt işaretli çözümü vardır. Bu denklemin uygulandığı her alanda daima birbirinin zıddı (pozitif-negatif) çözümler vermesi, kâinatta var olan her şeyin bir antisinin bulunduğunu göstermektedir.” [John R. Taylor, Chris Zafaritos, Modern Fizik, Güven Yayınları,1996, İstanbul, S: 297-298].

3. İnsan Nefsindeki Eşler: İnsanların kadın ve erkek olarak iki karşıt cins olarak var olması da, zıdların birliği ilkesi ile ilgili ilâhi bir kanunun sonucudur. Karşı cinsler arasında bir cazibe (sevgi), çekim kuvveti, aynı cinsler arasında ise itme kuvveti vardır. Rabbimiz bu hususta şöyle buyurmuştur:

“Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretilen yayan Rabbinizden sakının...” [Nisa: 4/1]

“Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık.” [Hucurât: 49/13]

Özetle karşıt cinsler arasında bir çekimin olması, normal durum iken; aynı cinsler arasında çekimin olması, anormal bir durumdur ve bir hastalık halidir, fitratın bozulmasıdır. Bundan dolayı eşcinsellik doğal bir durum değil, anormal bir durumdur, bir hastalık halidir.

Kısa bir şekilde bu sapkın hastalığın geçişini ele alalım.

Eşcinselliğin Tarihçesi

Tarih boyunca; başta bir dine inananlar olmak üzere toplumların her kesiminden insanlar, eşcinselliği bir sapkınlık olarak algılamışlardır. Genel itibari ile böyle bir eğilimi olanlar bunu gizli olarak yapmış, açığa çıktığı zamanda ise insanlar tarafından çok ciddi tepkilerle karşılaşmış ve kendilerine ağır cezalar verilmiştir.

Ancak tarihsel süreç içerisinde sekülerleşme, modernleşme ile birlikte yanlış düşünce ve felsefe akımlarının ortaya çıkışı, cinsel kimliklerde, cinsiyet rollerinde, cinsel ihtiyaçların karşılanma şekillerinde, ciddi kırılmalara ve sapmalara neden olmuştur.

1960'lardan itibaren ise Batılı toplumlarda cinsel yönelimi açıklayanlar ortaya çıkmaya başlamış ve bunlar çeşitli şekillerde varlıklarını topluma kabul ettirme arayışı içerisine girmişlerdir. Eşcinselliğin bir hastalık değil bir hak olduğu mevzusu ilk kez 1973 yılında Amerikan Psikiyatri Derneği tarafından dile getirildi. Bu derneğin başkanı olan Robert Spitzer, bunu deklere edince; eşcinseller günlerce siz bizim "Siz bizim tedavi olma hakkımızı elimizden alıyorsunuz" diye... Sonra adam bunu dediğine pişman olmuş, görüşünü geri almak istemiş ama kabul görmemiş... Bilimsel bir görüş olarak kabul edilmiş...

Konu hakkında günümüz ve geçmiş uzmanların görüşlerini inceleyelim.

Eşcinsellik Hakkında Uzmanların Görüşleri

- Prof. Dr. Zeki Bayraktar (Ürolog): "Eşcinselliğin genetik olduğuna dair hiçbir bilimsel kanıt yok. Aksine bunun böyle olmadığına dair kanıtlar var. 1970'li yılların başından itibaren birçok kanıt vardır. Fakat en son 2019 yılında bu konuda yapılmış en kapsamlı yayın Science Dergisi'nde yayınlandı. Amerikalı, İngiliz ve Kanadalı bilim adamları öncülüğünde yapılan ve yaklaşık 500 bin kişinin genetik verileri ve cinsel yönelimleri incelendi ve şu sonuç ortaya çıktı. 'Eşcinsellik geni diye bir şey yoktur!' Genetik faktörler, cinsel yönelimler ve cinsel davranışlarda belirli değildir."

- Prof. Dr. Nevzat Tarhan (Psikiyatrist): "Eşcinsellik kesinlikle doğuştan değil, sonradan öğrenme ile ilgili ve sosyal bir sorundur. Ve heteroseksüelliğin geni vardır ancak eşcinselliğin geni yoktur."

- Prof. Dr. Sefa Saygılı (Psikiyatrist): "Kimse eşcinsel doğmaz, eşcinsel-

lik daha sonra ortaya çıkar. Herhangi bir eşcinsellik ile ilgili hormonal farklılık yoktur, genetik farklılık yoktur, kromozomal bir farklılık yoktur. Bu tamamen kişinin yönelimidir. Bu normalden bir sapmadır. Ve fitrata uygun bir durum değildir. Yaratılışa aykırı bir durumdur."

Eşcinsellik ise norm dışı bir cinsel yönelimdir. Psikanalizin kurucusu kabul edilen Freud, eşcinselliği psikoseksüel bir bozukluk olarak tanımlar. [Sigmund Freud, Three Essay on the Theory of Sexuality, 1905,1915, 1923; Cinsellik Üzerine, Say yayınları, 2018] Ona göre bu durum psikoseksüel gelişimin erken çocukluk döneminde takılıp kalmasına veya geri dönmesine bağlı olarak gelişir.

Eşcinsellik, analitik psikolojinin kurucusu olan Jung'a göre de olgunlaşmama, hatta bir tür çocuk(su)luktur. [Carl Gustav Jung, Maskülen, Pinhan Yayınları, 2016, s.58-61] Bireysel psikolojinin kurucusu Adler'e göre ise eşcinselliğin kaynağı büyük ölçekli bir cesaret kaybı ve bu cesaret kaybindan kaynaklanan kadın korkusudur. [Alfred Adler, Eşcinsellik Üzerine, Say yayınları, 2017, s.9,10] Bunun da psikoseksüel olarak yeterince olgunlaşmamaktan kaynaklandığı söylenebilir.

Dolayısıyla eşcinselliği psikoseksüel bir bozukluk olarak tarif eden psikolojinin üç kurucu öncüsü de eşcinselliğin nedeni konusunda aynı şeyi söylemiş olur.

Eşcinselliğin Sebepleri

Eşcinsellik illetinin bu denli yayılma ve görünür olmasının altında birçok faktör yer almaktadır. Bu sebeplerden en önemli olanlarından ailenin rolü, bilinçli medya ifsadı ve çevresel faktörleri ele almaya çalışacağız.

1. Ailenin Rolü

Ailelerin temel sorumluluklarından biri şüphesiz çocukları İslâmî bir eğitim üzere yetiştirmek ve şeriatın kurallarının yuvalarımızda geçerli olmasını sağlamaktır. Bu öğretilerden biri de elbette cinsel kimlik vurgusudur. Yaratan Rabbimiz en güzel şekilde ve her şeyi yerli yerinde yaratmıştır. İnsanların fitratlarına uyumlu bir cinsiyet belirlemiş ve bu çerçevede yaşamalarını onlardan istemiştir. Buna mukabil dinimiz, cinsel kimliğine uymayan davranışlar sergilemeyi yahut karşı cinsin kimliğine özenmeyi de laneti gerektiren büyük günahlardan kabul etmiştir. Nitekim Nebimiz aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **“Allâh’ın Rasûlü, kadınlardan erkeklere, erkeklerden de kadınlara benzemeye çalışanlara lanet etti.”** [Buhari]

Toplumun giderek bozulduğu ve insanların cinsel yönden bu denli uyarıldıkları bir zamanda, ebeveynlerin çok hassas olması gerekmektedir. Ve ailelerin bu tehlikeye karşı, dikkat etmeleri ve önlem almaları gereken hususlar yer almaktadır. Bunlardan bazılarını ele alalım.

Kız veya erkek çocuk karşı cins gibi davranıyor, onu taklit ediyor, söz, davranış ve kıyafetlerinde karşı cinse benzemeye çalışıyorsa ebeveynin müdahale etmesi ve uyarıda bulunması gerekir. Çocuk deyip geçiştirmek, komik bulup eğlenmek hatta bir adım ileri giderek başkalarının yanında yapmasını isteyerek çocuğu teşvik etmek; çocuğa karşı işlenmiş en büyük cinayettir.

İslâm’a göre baba evin reisi ve idareyi elinde tutan denge unsurudur. Anneyse çocukları terbiye eden, sevgi ve şefkatle onları hayata hazırlayan bir mürebbidir. Bu roller, Allâh’u Teâlâ tarafından dağıtılmış, kadın ve erkeğin

uyuması istenmiştir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **“Allâh’ın kimini kimine üstün kılması ve erkeklerin mallarından harcamalarından dolayı erkekler kadınlar üzerinde söz sahibidirler.”**

[Nisa: 4/34] Allâh’u Teâlâ’nın koyduğu sistemi bozan ve rolleri değişen ailelerde çocuklar için rol model karmaşası başlıyor. Otoriter bir anne gören çocuk, anneyi örnek alıyor, cinsel kimliği anneyle özdeşleşmeye başlıyor. Kız çocuk ise babadan göremediği koruma ve kanat germe boşluğunu kendisi doldurmaya çalışıyor. Ya ilk gördüğü erkeğin peşinden sürükleniyor ya da erikleşerek bu sorunu çözmeye çalışıyor. Ebeveynler bu duruma dikkat etmeli, evde Allâh’u Teâlâ’nın isteğine uygun bir düzen kurmalıdırlar. Aksi hâlde çocuklarda oluşan cinsel sapkınlıklarda kendilerinin de paylarının olduğunu unutmamalıdırlar.

Çocukların cinsel istismara karşı eğitilmeleri ve hassasiyet kazanmaları sağlanmalıdır. Bu sorumluluk da ebeveynin üzerinedir. Cinsel sapkınlıkların temelinde çocuk yaşta yaşanan istismar vakıaları yatmaktadır. [Mahremiyet Eğitimi kitabı, Adem Güneş]

Çocukları severken, ondan izin almak. Ondan izin isteyerek odasına girmek. 3-4 yaşından sonra çocuğun cinsel bölgelerine dokunmamaya gayret etmek, banyo yaptırırken avret bölgesini örtmek, başkalarının bulunduğu yerde mahrem bölgelerini açmamak. Çocuğun sorunlarını sabırla dinlemek, onu anlamaya çalışmak ve yargılamamak. İzin alınarak sevilen çocuklarda saygınlık kavramı oluşur, izinsiz ve hoyratça kendisine yaklaşan insanlara karşı tepki geliştirir.

İyi niyetli dokunuşla kötü niyetli dokunuşu ayırt edebilirler. Vücudun mahrem olan avret bölgeleri konusunda hassasiyet kazanan çocuklar hayâ duygusuna sahip olurlar.

İçinde fuhşiyat ve çirkef olan davranışlar karşısında ürperir rahatsız olurlar. O bölgeden uzaklaşırlar.

2. İnternetin ve Medyanın Rolü

İnsî şeytanlar sapkın duyguların açığa çıkması için özel çaba içerisine girmekte, cinnî şeytanlar vesveselerle bu duyguları besleyip şehvetleri harekete geçirip ve eşcinselliği yaygınlaştırıyorlar. Özendirdikleri eşcinselliğin; uluslararası bilimsel kuruluşlar aracılığıyla normal bir tercih olduğunu aşılıyor, sosyal medyada, popüler dizilerde ve filmlerde öne çıkan karakterler vesilesiyle de taklit edilmesini sağlıyorlar.

Medyayı yöneten azgın zümre, bilinçli yaptıkları bu ifsadlarının başlıca nedenlerini şöyle sıralayabiliriz:

Dünya nüfusunun olması gerektiğinden fazla olduğuna inanan azgın servet sahipleri, aşı ve genetiği değiştirilmiş gıdalarla kısırlaştırma, eşcinsellik ve doğum kontrolünü özendirerek nüfusu azaltmak istiyorlar

Bu sapkınlığa mücadele eden tağutlar, sapkın toplumları yönetmenin kolay olduğunu biliyorlar. Ahlâken çökmüş toplumlar, savrulmuş ve toparlanmayı bekleyen saman misali dağıniktırlar. Sapkınlığın zirvesi eşcinsellik olduğundan insanları teşvik ediyorlar.

3. Çevrenin Rolü

Yapılan bilimsel ve genetiksel çalışmalar da 'özürcü' arzularını yaşayan bu insanların, aslında vücutlarını da yavaş yavaş bu bağımlılığa sürükleyebildikleri iddiasını güçlendirmektedir. İnsanlar arasındaki sosyal bağları inceleyen araştırmacılar, bilhassa eşcinsel yaklaşımları olan insanların yüksek oranda progesteron hormonu salgıladıklarını bildirmektedirler. Erkek ve kadınlarda belirli dönemlerde artan bu hormon, insanlar arasındaki iletişim-

lerde de rol oynamaktadır. Eşcinsel bir grup üzerinde kontrollü yapılan deneyler sonucu, eşcinsellerin bu hormonu daha yüksek seviyede ürettiği tespit edilmiştir. Çevresel faktörler ve ruh halimize göre de artabilen bu hormon, aslında dişilik veya erkeklik için zaruridir. Buna karşın eşcinsel insanlar bu dürtülerini her zaman yüksek tuttuklarından ötürü, vücutlarındaki hormonal dengelerini de değiştirerek kendilerini bu yönde her zaman yatkın tuttukları düşünülebilir. Bundan dolayı, 'sınırsız özgürlük' ile eşcinsellerin aslında daha çok içlerinde tuttukları bu davranışları çevrelerine kolayca yaymalarına zemin hazırlanabileceği savunulabilir. Böylece hormon dengelerini de bozarak tedavi edilebilmeleri olasılığını da zorlaştırdıkları öngörülebilir. [Testing the Affiliation Hypothesis of Homoerotic Motivation in Humans: The Effects of Progesterone and Priming. Archives of Sexual Behavior]

Eşcinsellik çocuk doğduktan sonra 3-4 yıllık süre içerisinde yaşadığı ortam, aldığı terbiye, yetiştirme tarzı ve şartları ile alakalıdır. Allâh'ü Teâlâ tarafından saf ve temiz olarak yaratılan çocuğun, aile ve sosyal çevresi tarafından dengesinin bozulması ile ilgilidir. Tıbbî bilimsel bulgulara göre, eşcinselliği kodlayan herhangi bir gen mevcut değildir. Dolayısıyla kişi eşcinsel olarak doğmaktadır.

Dersler ve Hikmetler

1. Bizi erkek ve dişi olarak eşler halinde yaratan Allâh'ü Teâlâ, neslimizi devam ettirebilmemiz için de fitratımıza zıt cinsel (heteroseksüel) dürtüler yerleştirmiştir. Bizler bu dürtülerimiz sayesinde karşı cinse ilgi duyuyoruz. Ve bunun doğal bir sonucu olarak da evlenerek hem duygusal ve cinsel ihtiyaçlarımızı karşılıyor hem de neslimizi sürdürmüş oluyoruz:

“O, gökleri ve yeri yaratandır. Sizin için kendi türünüzden (cinsinizden) eşler yaratmıştır, hayvanlar için de. Böylelikle ürer/çoğalrınız. O’nun benzeri hiçbir varlık yoktur. O (her şeyi) işiten ve görendir.” [Şurâ: 42/11] **“O’nun âyetlerinden biri de sizin için kendi cinsinizden eşler yaratmasıdır; aranızda sevgi ve merhamet oluşturması ve onlarla huzur bulmanız/sakinleşmeniz için. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için ibretler vardır.”** [Rûm: 30/21]

2. İslâm şeriatı, kişinin kendisinin duygu bakımından kadın veya erkek olarak ne hissettiğine değil bedensel olarak yaratıldığı hale bakar. Çünkü doğuştan gelen bedendir ve duygular da bu bedene uygun olarak gelişmektedir. Bu nedenle bedensel yapıdan bağımsız cinsiyet yönelimlerini kabul etmez ve onunla ilgili hukukî bir statü belirlemez. Aksine bu durum talep olarak davranışa dönüşürse o zaman bu talebi, suç kabul eder ve konuyu ceza hukuku açısından ele alır.

3. İslâm’ın insan için getirdiği “mükerrem” tanımı ona, yaratılışını koruma sorumluluğu yüklemektedir. Çünkü insan keremli bir varlık olarak en güzel kıvamda ve surette yaratılmıştır. Bu yaratılışın dışına çıkmak, insana verilen şerefi azaltmak ve yok etmek anlamına gelir. Bu itibarla yüce kitabımız eşcinsel ilişkiyi; kötülüğü, çirkinliği, değerden düşmüşlüğü ihtiva eden “seyyiet”, “fahişe” ve “habâis” kelimeleri ile tanımlamıştır. Bu tanımlamalar; eşcinsel ilişki ile kişinin üstün yaratılışını aşağı, kötü ve çirkin bir fiil ile ifsad ettiğini ifade etmektedir.

4. Kur’ân’ın eşcinselliği duygu saptaması olarak kabul ettiğini **“Şüphesiz ki sizler, kadınları bırakıp erkeklere şehvetle yaklaşıyorsunuz. Siz, aşırı giden taşkın bir toplumsunuz.”** [Araf: 6/81] âyeti göstermektedir. Bu âyetlerden anlıyo-

ruz ki; eşcinsellik Kur’ân’a göre doğuştan gelen bir duygu değil, bir duygu saptamasıdır. Bu sebeple bir kişilik hakkı olarak eşcinsellik kabul edilemez. Çünkü kişi doğuştan getirdiği şehvet duygusunu, bedensel yaratılışına uygun şekilde yönlendirecek biçimde yaratılmıştır. Eşcinsellik ise hem bedensel yaratılışın hem de duygusal yaratılışın dışına çıkma anlamına gelmektedir. Bu da insanın mükerremlik yönünü yok edici bir davranıştır.

5. Toplumun maslahatını temel kabul eden hukuk düzenleri, toplumun genel onur ve haysiyetini korumak amacıyla bireyin davranışlarına sınırlandırma getirebilir. Bu nedenle İslâm hukuku da insanın fitratına aykırı bir fiil olarak kabul ettiği eşcinselliğin yaygınlaşmaması için toplumsal faydayı öne çıkartarak önlemler alabilir. Şüphesiz toplumun maslahatı, ferdlerin maslahatından üstündür. Ayrıca bu lanetli eylem; İslâm’ın koruduğu beş temel esastan birisi olan neslin korunması ilkesine de münafidir.

6. Yaratılışın ve hayatın yasalarını ihtiva eden İslâm; erkek ve kadının arasındaki çekimi, nikâh akdi ile meşru bir zemine oturtmuştur. Kur’ân’a göre erkek ve dişi arasındaki bu çekim kuvveti, Allâh’u Teâlâ tarafından kulun fitratına yerleştirilmiş bir nimet olup, insanın hem sükûnete kavuşmasını, hem nefsi-ni korumasını ve hem de neslinin devamını sağlamaktadır. Selim akıl sahipleri, Allâh’u Teâlâ’nın hukukuna ve Allâh’u Teâlâ’nın sınırlarına riayet ederek yaşamalı ve günümüz mufsidlerin fitrat bozucu planlarına karşı teyakkuz halinde olmalıdırlar.

7. Zevceler; dişi-erkek ve pozitif-negatif olarak vardırırlar. Karşıt cinsler arasında çekim kuvveti; aynı cinsler arasında ise itme kuvveti mevcuttur ve bu normal durumdur. Anormal durum ise, aynı cinsler arasında bir çekim kuv-

vetinin var olmasıdır. Eşcinselliğin, aynı cinsler arasında bir çekim, cazibe kuvvetinin var olması nedeniyle anormal bir durum, bir hastalık hali olmasıdır. Normal şartlar altında, eşcinselliğe ilişkin herhangi bir gen mevcut olmayıp kişi, bu hastalığa, 0-4 yaş aralığında içinde yaşadığı sosyo-kültürel ve sosyoekonomik çevreden dolayı yakalanmaktadır.

8. Eşcinsellik ve sapkın yönelimleri; toplum sağlığı açısından da büyük tehdit oluşturmakta, başta AIDS olmak üzere, cinsel yolla bulaşan hastalıkları artırmaktadır. Müstekbir medya patronlarının kirli oyunları ile bu lanetli fiil yaygınlaşmaktadır. Toplumun temel yapı taşı olan aile kurumunu yıpratmakta, yozlaştırmakta ve toplum yapısını bozmakta, fizikî ve ruhsal açıdan sağlıklı bireylerin ve nesillerin yetişmesini engellemektedir.

9. Çağımızda eşcinsellik meselesi özgürlük sembolü haline getirilmiş, sizin ne kadar insan haklarına saygılı olduğunuz, ne kadar özgürlükçü olduğunuz bu meseleye yaklaşım tarzınıza bağlanmıştır. Neticede fitrata ve iffete aykırı bu adım özgürlük değil çok büyük bir esaret oluşturmaktadır. Nitekim bu hususta yapılan istatistiklerde eşcinsel bireylerin daha yüksek intihar eğilimi oranları (3 ila 5 kat) ve depresyon semptomları tespit edilmiştir. Bu da özgürlük çığırtaçlarının, nesilleri ne büyük felakete sürüklediklerini gösteren önemli işarettir. Yani bu sapkınlık bir sükûnet vesilesi değil, bilakis insan psikolojisini alt üst eden, insanı ruhsal yönden bunalıma sürükleyen bir azgınlıktır.

Sonuç

Eşcinsellik, anormal ve hastalıklı bir durumdur. Zıtların birliği ilkesi, kâinatın bir denge ve sükûn halinin ortaya

çıkmasına vesile olan ilâhî bir fıtrat yasasıdır. Bu ilâhî yasaya, yaratılış kanunlarına göre canlılar âleminde karşıt cinsler arasında çekim kuvvetinin olması, normal, sağlıklı bir durum; aynı cinsler arasında bir çekim kuvvetinin var olması ise anormal, hastalıklı bir durumdur. Amerikan Psikiyatri Derneği'nin 1973 yılında ve Dünya Sağlık Örgütü'nün 1991 yılında, eşcinselliği hastalık sınıflandırmasından çıkarmasından bu yana, eşcinseller tarafından Eşcinsellik, bir yaşam tarzı olarak benimsenmekte ve de "normal" (!) kabul edilmektedir. Böylece eşcinselliğin bir hastalık değil bir yaşam tarzı olarak kabul edilerek meşrulaştırılması ile toplumların helakine kapı aralamaktadır.

Son olarak medyada sıklıkla duyduğumuz "toplumsal cinsiyet eşitliği" söylemi, küresel kirli bir ideolojidir. Batı'nın bu hastalıklı reçetesinin kültürel ve psikolojik sonuçlarını görüp, teyakkuz halinde olalım. Müfsidlerin zehirli cinsiyet eşitliği hezeyanlarına karşı; fıtratımız gereği olan cinsiyet adaletini, neslimiz için müdafaa edelim. Ehl ü iyâlimizin fıtratını muhafaza edip, Lut aleyhisselâm gibi iffetin yılmaz savunucusu olalım.

Duâmız

"Ey Rabbim! Dileseydin onları da beni de daha önce helâk ederdin. İçimizden birtakım beyinsizlerin işlediği (günah) yüzünden hepimizi helâk edecek misin? Bu iş, senin imtihanından başka bir şey değildir. Onunla dilediğini saptırırısın, dilediğini de doğru yola iletirsin. Sen bizim sahibimizsin, bizi bağışla ve bize acı! Sen bağışlayanların en hayırlı-sısın!" [Araf: 6/155]

Ey Rabbim! İnsî ve cinnî şeytanların şerrinden, nefsimizi ve neslimizi muhafaza eyle. Allâhumme âmin

Velhamdulillâh, selâm ve duâ ile...

“O’nun âyetlerinden biri de sizin için kendi cinsinizden eşler yaratmasıdır; aranızda sevgi ve merhamet oluşturması ve onlarla huzur bulmanız/ sakinleşmeniz için. şüphesiz bunda dūřünen bir toplum için ibretler vardır.”

[Rûm: 30/21]

YERYÜZÜ YILDIZLARI

NEDEN SAHABE

İbrahim Yahya

Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya Ahamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Salât ve Selâm nebilerin sonuncusu olan Muhammed aleyhissellam'a ve bütün nebilerin üzerine olsun.

Dergimizin kıymetli okuyucuları! Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın yardımı ile bu sayımızla beraber bu köşemizde yeni bir seriye başlıyoruz. İstedik ki, dergimizin sahâbe hayatlarının işlendiği, her yeni sayıda farklı bir sahâbeye değinildiği; kendisinden, başına gelen olaylardan ve bu olaylar karşısındaki sergilemiş olduğu tavırlardan kendi heybemize nasihatler çıkarabileceğimiz bir köşemiz olsun.

Böylelikle tekerrürden ibaret olan tarih sahnesindeki bizler de o güzide şahsiyetlerin Rablerini razı ettikleri gibi Rabbimizi razı edebilelim. Gayret bizden yardım ve başarı ise Allâh Subhânehu ve Teâlâ'dandır.

Yazıya öncelikle neden sahâbe hayatı? Sorusuna cevap vererek başlamak istiyorum. Çünkü her şeyde olduğu gibi

yazılarımızda da amacımız fayda görmekse bu yazının; neden yazıldığını, kime hitap ettiğini ve hangi faydaları amaçladığını bilmemiz gerekir. O halde;

Neden sahâbe?

Bir nesil düşünün ki Peygamber içlerinde dünyaya gelsin, onlarla büyüsün, onlara arkadaşlık etsin, onları sevsin, onlarla oturup, onlarla kalksın ve onları İslâm'a davet etsin. Onlar da bu davete en güzel şekilde icabet etsinler ve Allâh yolundaki tüm zorluklara birlikte göğüs gersinler.

İşte bu cesur yürekli kimseler Peygamberimizin sahâbesidirler. Her ne kadar İslâm öncesi şirkin ve küfrün necis bataklığına batmışsalar da İslâm'ın nuruyla nurlanıp Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'in ahlâkıyla temizlenmişlerdi.

Onlar ki Peygamberi kendilerine yol gösterici bir kılavuz kabul edinmişlerdi. Yine onlar Kur'ân-ı Kerîm'e teslim olmuş; kendini suyun iradesine bırakan yaprak misali Kur'ân-ı Kerîm'in sevk ve

idaresinden razı oluvermişlerdi. Göstermiş oldukları bağlılık ve teslimiyet neticesiyle Allâh ve Resûlü'nün sevdiğini sevip, sevmediklerinden nefret eder olmuşlardı.

Nesiller boyu bu şahsiyetleri kendilerine örnek alan kimseler Neden sahâbe? sorusuna en içten cevabı vermiştir. Çünkü onlar gibi olmazsak, onların yaptıklarını yapmazsak ve onların kaçındıkları şeylerden kaçınmazsak Rabbimiz Teâlâ bizden asla razı olmayacaktır. Bu durumu Kur'ân-ı Kerîmde şöyle ifade edilmektedir;

“Muhacirlerden ve Ensar'dan o ilkeler, o önde gidenler ve bir de ihsan şuruyla onlara tâbi olanlar var ya, Allâh onlardan razı, onlar da Allâh'tan razıdırlar. Allâh onlara, atlarından ırmakların çağladığı, içinde ebedî kalacakları cennetleri hazırlamıştır. İşte büyük kuruluş budur.” [Tevbe: 9/100]

Kur'ân-ı Kerîm'in anlaşılması söz konusu olduğunda sahâbe nesli göz ardı edilemez bir unsur olarak karşımızda durmaktadır. Çünkü Kur'ân onlara inmiş, onlarsa onu anlayıp en güzel şekilde yaşamışlardır. İslâm tarihine bakıldığında görürüz ki; İslâm'ın hüküm ve sınırlarını cenk meydanlarında kahramanca muhafaza eden bu yiğitler, ilmî sahada da İslâm'ı en güzel şekilde muhafaza etmişler ve kendilerinden sonra gelen nesillere bu dînî miras olarak bırakmışlardır.

Böylece onlar kurucu, koruyucu ve aktarıcı bir misyon üstlenerek İslâm medeniyeti ve düşüncesinde büyük bir etkiye sahip olmuşlardır. Onların bu etkisi daha sonraki asırlarda ortaya çıkan siyasi ve itikâdî bütün hareketlerin temelinde kendini göstermektedir. Bu nedenle sahâbe nesli, İslâm düşüncesinin, İslâm medeniyetinin ve İslâm tarihinin sağlıklı bir şekilde anlaşılması için

büyük önem arz etmektedir. İşte tüm bunlar sebebiyle sahâbe bütün Müslümanlar nazarında eşsiz bir değere sâhiptirler. Her biri biz Müslümanlar için yeryüzüne inmiş birer yıldızdırlardır-kendilerini kılavuz edindiğimiz yıldızlar.

Sahâbe neslinin, esasında ferd olarak diğer insanlardan farklı bir üstünlüğü olmadığı gibi, mâsum ve günahsız da değildiler. Ancak onların bu teslimiyetleri kendilerinden sonra gelen ve Allâh'ın rızasını kazanmak isteyen kimselerin onları örnek almalarına, onların sürdürdüğü gibi bir hayat sürmelerine sebep olmuştur.

Sahâbe kimdir?

Sözlükte “bir kişiyle birlikte bulunmak, onunla dost ve arkadaş olmak” anlamındaki sohbet kökünden türeyen sahâbe sâhibin çoğuludur. İslâm literatüründe sahâbe ile birlikte ashâb da sıkça kullanılmaktadır. Bunun teki-li sahâbîdir. Sâhip ve ashâb kelimeleri lügat manalarıyla Kur'ân-ı Kerîm'de birçok âyette geçmekte, Peygamber sallâhu aleyhi ve sellem'in hicretinden söz edilirken onun arkadaşı Ebû Bekir radiyallâhu anh (li-sâhibihî), **“Üzülme, Allâh bizimle beraberdir.”** [Tevbe: 9/40] dediği belirtilmektedir.

Yine Mûsâ aleyhisselâm ile birlikte Mısır'dan yola çıkan İsrâiloğulları'ndan da **“ashâbu Mûsâ”** diye söz edilmektedir. İki topluluk birbirini görünce Mûsâ'nın arkadaşları, **“Eyvah yakalandık” dediler.** [Şuarâ: 26/61].

Sahâbî, sahâbe ve ashâb kelimeleri İslâmiyet'le birlikte, Resûl-i Ekrem'i görüp ona inanan kimseler için kullanılmaya başlanmıştır. Resûl-i Ekrem de onlardan bahsederken; **“Ashâbımdan hiçbirini çekiştirmeyin.”** [Müslim] buyurmuş ve **“sahâbenin hayırlıları”** [Müsned: 1,294] gibi ifadeler kullanmıştır.

Sahâbe ve tâbîn döneminde “sâhibü'n-nebî, ashâbü'n-nebî, ashâbü Resûlillâh, ashâbü Muhammed” gibi tamlamalara sık sık rastlanması kelimenin çok erken bir dönemde terim anlamı kazandığını göstermektedir.

İlk dönemlerden itibaren birçok âlim tarafından sahâbenin çeşitli tanımları yapılmışsa da bunların bir kısmı pek çok sahâbîyi dışarıda bırakacak kadar dar, bir kısmı sahâbî olmayanları da kapsayacak kadar geniş tutulduğu için tenkit edilmiştir. Bu tanımlardan birkaçını paylaşalım;

Saîd b. Müseyyeb'in, “Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem ile bir veya iki sene arkadaşlık yapan yahut onunla bir veya iki gazveye katılan kimse sahâbî sayılır.” [Hatîb el-Bağdâdî: s. 68-69] Dediği rivayet edilmişse de bu rivayet zayıf görülmüş ayrıca Resûl-i Ekrem ile görüşüp Müslüman olduğu halde uzun zaman yanında kalmayan ve onunla birlikte savaşa katılmayan binlerce sahâbîyi kapsam dışı bıraktığı için benimsenmemiştir.

Sahâbî kabul edilmek için bulûğa ermiş olmayı şart koşan Vâkidi'nin tarifi [Hatîb el-Bağdâdî: s. 69], Resûlullah'ı bulûğ çağından önce gören ve ondan rivayette bulunan iki torunu Hasan ve Hüseyin ile Abdullâh b. Abbas ve Abdullâh b. Zübeyr gibi genç sahâbîleri tarifin dışında bıraktığı için kabul görmemiştir.

Ali b. Medînî, Ahmed b. Hanbel ve Buhârî tarafından yapılan ve îmân edip çok kısa bir süre de olsa Resûl-i Ekrem'i görenlerin sahâbî sayıldığını vurgulayan tanımlar [Buhârî, Ebü'l-Ferec İbnü'l-Cevzî, s. 101; İbn Hacer, Fethu'l-bârî: VII,5] görmeyi şart olarak ileri sürmekle âmâları dışarıda bıraktığı, İslâm üzere ölme şartını zikretmeyerek Resûlullâh ile görüştüğünden sonra irtidat edenleri de sahâbe olarak kapsadığı gerekçele-

riyle yeterli bulunmamıştır.

İbn Hacer el-Askalânî sahâbîyi “Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e mümin olarak erişen ve Müslüman olarak ölen kimse” [el-İnzâbe: I,6] şeklinde tarif etmiştir.

Daha sonra cumhurun görüşü olarak benimsenen bu tarif ışığında muhaddislerin sahâbe anlayışını şöyle özetlemek mümkündür: Sahâbî olmak için Resûl-i Ekrem'i uyanık iken bir an bile görmek yeterlidir. Kendisiyle uzun zaman beraber olmak, yolculuk etmek veya gazâyâ gitmek ya da kendisinden hadis rivayet etmek şart değildir.

Abdullâh b. Ümmü Mektûm gibi âmâ olduğu için Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'i göremeyen, ancak onunla sohbet edenlerle Mekke'nin fethi ve Vedâ haccında olduğu gibi kendisiyle doğrudan ilişki kurarak sohbet etme imkânı bulamayan, fakat Resûlullah'ın kendilerini gördüğü kimseler de sahâbîdir.

Resûlullah ile görüşüp sohbet eden bir sahâbînin Müslüman olarak ölmesi de şarttır. Müslüman olmadan önce Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'i görmekle beraber O'nun vefatından sonra İslâmiyet'i kabul eden kimselerle Resûlullâh'ın huzurunda Müslüman olduktan sonra irtidat eden ve bu hal üzere ölen kimseler sahâbî kabul edilmezler.

Hanîf dînîne mensup olup, Resûl-i Ekrem'i peygamberliğinden önce gören ve henüz peygamberlik verilmeden vefat eden Zeyd b. Amr b. Nüfeyl gibi câhiliye devri muvahhidleri -farklı görüşler bulunmakla birlikte- sahâbî sayılmazlar.

Câhiliye ve İslâm dönemini yaşayıp Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem hayatta iken Müslüman olan, ancak

onu göremeyen Selmân b. Rebîa el-Bâhilî, Ebû Osman en-Nehdî ve Ebû Recâ el-Utâridî gibi kimseler sahâbî değil tâbîdir ve bu kimselere “muhadram” denir.

Sahâbî sayılmak için bulûğ çağına erişmek şart olmayıp temyiz kudretine sahip olmak yeterlidir. Kendilerini Resûlullah’ın gördüğü, yüzlerini okşadığı, ağızlarına bir şey verip yedirdiği ve kendilerine hayır dua ettiği küçük çocuklar temyiz çağına erdikten sonra onu yeniden görmemişlerse Yahyâ b. Maîn, Ebû Zûr’a er-Râzî, Ebû Hâtim er-Râzî ve Ebû Dâvûd gibi muhaddislere göre sahâbî sayılmazlar.

Yeri gelmişken şunu da söylemekte fayda var ki; Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem’i rüyada görmekle de sahâbî olunmaz.

Sahâbenin fazileti.

Kur’ân-ı Kerîm’in **“insanlık için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmet”** [Âl-i İmrân: 3/110] diye tanıttığı sahâbîler ümmet içinde en değerli ve faziletli nesil kabul edilmektedir. Bu değer ve fazileti, taşıdıkları güçlü îmân ve örnek davranışları sayesinde elde etmişlerdir.

Onlar, İslâm’a girdikleri ilk andan itibaren güçlü bir îmânla kabul ettikleri yeni dîn’in gereklerini tam bir teslimiyetle yerine getirmişlerdir. Bu yeni dine girmeye ve onu yaşamaya zorlanmadıkları halde onların büyük bir kısmı ömrünü Resûlullâh’ın yanında geçirmiş, O’nunla savaflara katılmış ve İslâm’ın yayılması için gayret göstermiştir.

Bu süreçte İslâm karşıtları tarafından tehdit ve işkencelerle, hatta ölümle karşılaşan, yurtlarını, mallarını, eşlerini ve çocuklarını terk edip başka yerlere hicret etmek zorunda kalanlar olmuş, ancak inançlarından, Allâh’a ve Resûlüne olan bağlılıklarından tâviz verme-

mişlerdir. Cenâb-ı Hak ashâbı Kur’ân’da övmüş ve mutedil bir ümmet olduklarını [Bakara: 2/143], Allâh ve Resûlüne îmân edip tam teslimiyet gösterdiklerini ve büyük ecir kazandıklarını [Âl-i İmrân: 3/172,173], Allâh’ın kendilerinden, kendilerinin de Allâh’tan razı olduğunu ve ebedi kalacakları cennetin onlar için hazırlandığını [Tevbe: 9/100] bildirmiş; Allâh’a ve Resûlüne yardım eden sâdik müminler olduklarını [Haşr: 59/8], ihtiyaç içinde bulunmalarına rağmen başkalarını kendilerine tercih ettiklerini ve kurtuluşu hak ettiklerini [Haşr: 59/9], gerçek müminler olarak bağışlanacaklarını ve ahirette cömertçe rızıklandırılacaklarını [Enfâl: 8/74] haber vermiştir. Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem de fedakârlıklarını birlikte yaşayarak gördüğü ashâbtan bahsederken onları “insanlık tarihinin en hayırlı nesli” [Buhârî] “ümmetin en hayırlıları” [Müsned: V,350], “cehennem ateşinin yakmayacağı kimseler” [Tirmizî: “Menâkıb”,57], “cennetlikler” [Müttakî el-Hindî: XI,539] diye tanıtmış, ayrıca ümmetin onlara ikramda bulunmasını [Tayâlisî: s.7], iyilik etmesini [Müsned: I,26] ve kendilerini çekiştirmemesini [Buhârî] istemiştir.

Sahâbenin sayısı.

Sahâbenin sayısı hakkında kaynaklarda kesin bilgi bulunmamaktadır. Zira sahâbîler İslâm’ın yayılması adına Arap yarımadasında muhtelif kabilelerin arasına dağılmış, bir kısmı yerleşik, bir kısmı göçebe olarak yaşamış, bir kısmı da yarımada dışından Medine’ye gelip Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem’le görüştüğünden sonra geri dönmüştür.

“Muhacirlerden ve Ensar’dan o ilkler, o önde gidenler ve bir de ih-san şuuruyla onlara tâbi olanlar var ya, Allâh onlardan razı, onlar da Al-lâh’tan razıdırlar. Allâh onlara, alt-larından ırmakların çağladığı, içinde ebedî kalacakları cennetleri hazırla-mıştır. İşte büyük kurtuluş budur.”
[Tevbe: 9/100]

Medine döneminde Resûlullâh'ın emriyle bir nüfus sayımının yapıldığı bilinmekteyse de bunun ne zaman gerçekleştiği konusunda kesin bilgi bulunmadığı gibi sayım sonunda elde edilen rakamlar da 500, 600-700 arası ve 1500 gibi farklı rakamlarla nakledilmiştir.

Hicri 8. yılında Mekke'yi fetheden orduda 10.000 sahâbînin bulunduğu rivayet edilmektedir. İmam Şâfiî, Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'i gören ve ondan rivayette bulunan sahâbe sayısının 60.000 civarında olduğunu, Ebû Zür'a er-Râzî, Resûl-i Ekrem'le birlikte Tebuk Gazvesi'ne 70.000, Vedâ haccına 114.000 kişinin katıldığını, Ebû Mûsâ el-Medîni ise Peygamber sallal-lâhu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde O'nu gören ve kendisinden hadis rivayet eden sahâbe sayısının 100.000'den çok olduğunu belirtmektedir.

Bu konuda daha gerçekçi bilgilere ulaşabilmek için sahâbîlerin biyografilerine dair eserlerdeki rakamları esas almak gerekir. Bu alandaki eserlerin en kapsamlısı İbn Hacer el-Askalânî'nin el-İşâbe fî temyîzi's-sahâbe'si olup bir sayıma göre burada 12.304 isim yer almaktadır. Ancak eserde geçen mükerrerler, muhadramlar ve yanlışlıkla sahâbî diye zikredilenler çıkarıldığı takdirde adı bilinen sahâbe sayısı 10.000'i geçmemektedir.

Sonuç.

Maalesef bize ayrılan sayfalar ve zaman gereği burada her bir sahâbenin hayatına değinemeyeceğiz. Bu yüzden sahâbe neslini gökyüzündeki yıldızlara benzetirsek sadece konumları ve parlılıkları gereği Müslümanlara yön gösteren sahâbelerin hayatlarını incelemeye çalışacağız. Bir sonraki sayıda; Ebû Bekir radiyal-lâhu anhın hayat hikayesinde buluşmak üzere selam ve duâ ile...

Fi emanillâh.

KALBİN DİLİNDEN

ÂLİMLERİN AHLÂKI

Erdem Onur

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ü Teâlâ'nın ismiyle...

Hamd, sonsuz ilim sâhibi, el-Muhsî olan Allâh'ü Teâlâ'ya mahsustur. Kendi hevâ ve hevesleriyle konuşmayan, âlimlerin âlimi olan Rasûlullâh'a, âline ve ashâbına salât ve selâm olsun.

Değerli okuyucu! Ümmetin en hayırlı insanları âlimlerimizdir. Nitekim onlar İslâm'a faydalı olma uğruna kendilerini fedâ etmişlerdir. Nesillere rehberlik yapabilmek için canlarını dışlerine takan, bu uğurda büyük mücâdeleye ve zahmete giren özel insanlardır.

Bu sebeple onlar saygı ve hürmeti hak eden insanlardır. Onların hayâtında bizler için önemli örnekler vardır.

Minhâc Dergi'si olarak bu sayımızı ahlâk kavramına ayırdık. Bu yazımızla gâyemiz; akîdenin ve fıkın yanında, dînin en önemli unsurlarından olan ahlâk kavramını değerlendirmektir. Bunu yaparken de âlimlerimizin ahlâkını ele almaktır. Yardım ve başarı Allâh'ü Teâlâ'dandır.

Âlim Kimdir?

Kur'ân ve Sünnet bizlere âlimler hakkında birçok bilgi vermektedir. Onların, yeryüzünde Allâh'ü Teâlâ'nın şahitleri ve nebîlerin vârisleri olduklarını haber vermektedir. Allâh'ü Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Allâh kendinden başka ilâh olmadığına şahitlik etti; melekler ve ilim sâhipleri de adâlet üzere hareket ederek Allâh'tan başka ilâh olmadığına şahitlik ettiler.” [Â-i İmrân: 3/18]

Bununla birlikte ilim ehli hakkındaki kitaplar, bizlere onların bu uğurda nasıl mücâdele ettiklerini anlatmaktadır. İlim uğrunda uykusuz gecelerden, çektikleri açlıktan, kat ettikleri yoldan ve daha nice imtihânlardan haber verirler. Âlimleri toplumlara önder ve örnek, nebîlere mirasçı kılan özellikleri sâdece sâhip oldukları bilgiler değildir. Kendilerini Allâh'ü Teâlâ'dan hakkıyla korkmaya götüren ilimlerinin yanı sıra, amel sâhibi olmaları, ihlâs, takvâ ve benzeri pek çok sıfatlarıdır.

Âlimlerin özelliklerine sâhip olmak kolay değildir. Nitekim bu insanlar Allâh'ü Teâlâ'nın dâvâsı için büyük mücâdele altına girmişlerdir. Onlar, ilim sâhipleri hakkındaki âyetleri hayat yapmışlar ve bahsedilen derecelere varmak için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardır.

Ümmet olma kaygısını taşımayan insanlar ise, bu yolun başlangıcında dâhi duramazlar. İlim yolu çetin bir yoldur. İmtihân dolu bir yoldur. Çokça sabır ve çokça sadâkat isteyen bir yoldur. Fedâkârlığın ve imtihanın zirvesini taşıyan bir yoldur.

Âlimler bu yolda olgunlaştıkları için ümmetin önderleri olmaya en lâyük insanlardır. Onlar islâh edicidirler ve insanlar onlar sâyesinde salâh bulurlar. Onların kalpleri ve basîretleri, Kur'ân-ı Kerîm'in nûru ve Sünnet'in bereketiyle aydınlanmış ve hayat bulmuştur. Âlimlerin eksikliği, toplumun fesâdına yol açar.

Günümüzde yaşadığımız büyük fitneler, Allâh'ü Teâlâ yolunda olan ilim ehlinin ender olmasından kaynaklanmaktadır. Tâğûtların yardımıyla başa geçen bel'amlar, insanları Cehennem yoluna yönlendirirken, Allâh'ü Teâlâ yolunda mücâdele etmiş Şeyhü'l-İslâm'lar yerilmektedirler.

Böyle olması ise insanların "Müslümanım" dedikleri halde şirk ehli olmalarına, genç nesillerin ise tamâmen İslâm'ı reddetmelerine yol açmıştır. Doğru bir eğitimin olmadığı yerde toplumun gelişmesi de olamaz.

Âlimlerin Fazîletleri

Ebu Hureyre'den radiyallâhu anh rivâyet edilen bir hadîs-i şerîf'te Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Allâh'ü Teâlâ'ya, dînde fıkıh sâhibi olmaktan daha fazîletli bir şeyle ibâdet edilmemiştir. Bir fâkih şeytâna karşı bin âbiddeden daha şiddetlidir. Her şeyin bir direği vardır, dînin direği de fıkıhtır." [ed-Darekutnî]

Bir başka hadîste:

"Allâh'ü Teâlâ kimin için hayır dilerse, onu dînde fâkih kılar." [Buhârî, Müslim] buyurmuştur.

Âlimler, bu toplumu aydınlatan kandiller ve yol gösteren birer alâmettirler. Allâh'ü Teâlâ onları fıkıh sâhibi kılarak onlarla hayır dilemiştir. Kapkaranlık bir yoldaki sokak lambasının faydası, âlimlerin topluma olan fazîleti gibidir.

Onların varlığı kişinin önünü görüp bir yol yürüyebilmesine vesîle olur. Eksiklikleri ise insanın kör olmasına sebep olur. Genelde doğru yolu göremeyip, yanlış yola sapmasına sebep olur.

İlim adamları ölünce insanlar şaşkınlığa kapılır, ilim yavaş yavaş yok olur ve cehâlet ortaya çıkar. Günümüzdeki hâl bunun ispatıdır. Müslümanlar için bundan daha büyük bir musîbet olamaz. Abdullâh ibn Amr'dan radiyallâhu anh Rasûlullâh'ın sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle söylediğini rivâyet etmiştir:

"Allâh'ü Teâlâ, ilmi insanlardan öyle çekip alıvermez. Ancak ilmi âlimlerin rûhunu almakla alır. Âlim kalmayınca, insanlar, câhilleri kendilerine baş edip onlara fetva sorarlar. Onlar da ilimleri olmadan fetvâ verirler. Böylece hem kendileri sapıtırlar hem de kendilerinden soranları sapıtırırlar." [Buhârî, Müslim]

İşte günümüzde tam olarak Nebî'nin sallallâhu aleyhi ve sellem tanımladığı şeyler yaşanmaktadır. Üstelik bugün insanlar sâdece cehâletleriyle değil, hevâ ve hevesleriyle de fetvâ vermektedir.

Hâlbuki Nebîler aslâ hevâ ve hevesleriyle konuşmazlar. Onların mîrasçıları olan âlimler de bunu örnek alır ve sâdece Kur'ân ve Sünnet'i esas alırlar.

Âlimlerin ilmi onların Allâh'ü Teâlâ'dan hakkıyla sakınmalarını sağlar. Bunu sağlamayan ilim ise sâdece bilgidir. Nitekim Allâh'ü Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Kulları içinden ancak âlimler, Allah'tan (gereğince) korkar.” [Fâtir: 35/28]

Âlimlerin Vasıfları ve Ahlâkı

İlim yolunu izleyen ve ilim öğretenlerin sorumluluğu sayısızdır. Bu insanların edep ve ahlâk kurallarına uymaları elzemdir. Nitekim âlimin yapacağı yanlışlar veya konumuna gelebilecek bir hasar, toplumun ifsâdına sebep olabilir.

Bu yüzden âlimler ilim öğrenip öğretirken, ilim meclislerinde bulunurken ve insanlara fetvâ naklederken bâzı vasıfları her zaman üzerinde taşımalarıdır. İlâveten Allâh'ü Teâlâ'ya olan kulluklarında da özel vasıfları bulunmaktadır.

Onlar, Allâh'ü Teâlâ'ya hakkıyla ibâdet etmeyi bilen ve musîbetleri nasıl savuracağını idrak edip güzel ve üstün ahlâkla amel eden insanlardır.

İlim Öğrenme Ahlâkı

Âlim, itaat ve edep içerisinde ilim sâhiplerinden ders alır. Onun hedefi hayrı kazanmak şerden uzak durmaktır. İlim edinirken ilmin Allâh'ü Teâlâ'dan geldiğini bilir ve bunun için duâ eder.

İlim edinme gâyesi İslâm'a hizmet, farzları bilip itaat etmek ve haramlardan uzak durmaktır. Yine o, cehâletin yerilmiş olduğunu ve Müslüman'ın sıfatı olmadığını bilir.

Âlim, Kur'ân-ı Kerîm tilaveti, zikir ve tefekkürle çokça uğraşandır. Gözünün, kulağının, dilinin nefsinin ve şeytanın şerrinden dâima Allâh'ü Teâlâ'ya sığınır. Çünkü bilir ki ilim ancak temiz bir kalbe yerleştirilir. Dostluklarını ya ilim edinmek için ya müzâkere etmek için ya da ilmini paylaşmak için kurar. Hayır olan yerde bulunmak isterken şer olan yerlerden kaçır.

Âlim, kendine yararı olmayan ilimden Allâh'ü Teâlâ'ya sığınır. O'ndan yararlı olan ilmi talep eder. Onu istikâmet üzere tutana sarılır. Kur'ân ve Sünnet'i esas alarak fikhin muhâfaza edilmesi için gayret gösterir. İlim arttıkça Allâh'ü Teâlâ'ya olan korkusu artar ve ilminin hesabını vermemekten ürperir.

Meclislerde Bulunma Ahlâkı

Âlimlerin meclisinde oturup, onların ilminden istifâde etmek isteyen her birey, onlar konuşurken susmalı, konuşmak istediğinde ise yüksek sesle konuşmamalıdır.

Soru sorunca veya soruya cevap verince bunu edeple yapmalıdır. Karşısındaki kişiyi rencide edecek üslupta konuşmamalıdır.

Münâzarada bulunurken onlardan daha bilgili olduğunu ispatlamaya çalışmamalıdır. Onların ilminden yararlanma yollarını aramalıdır. İlim ehli, âlimlerle mücâdele etmez, câhillerle de dînde tartışmaya girmez. İmâm Gazâlî der ki: “Câhillerle tartışmaya girmeyin, ben hiç gâlip gelemedim.” [Gazâlî]

Câbir ibn Abdullâh'tan radiyallâhu anh rivayet edildiğine göre Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **“Âlimlere karşı övünmek, sefihlerle tartışmak ve meclislerin seçkin köşelerinde yer almak için ilim öğrenmeyiniz. Kim böyle yaparsa ona ateş vardır, ona ateş vardır.”** [İbn Mâce]

Tevâzu Ahlâkı

İlim ehli, ister istemez toplum içinde bir nam ve şöhrat sâhibi olurlar. Âlimler, toplum içinde çokça saygı duyulan ve muhtaç olunan önemli insanlardır. Buna rağmen onlar her zaman alçak gönüllüğünü korurlar ve kibirlenmezler.

İlim onları koruduğu gibi, onlar da ilmin muhâfızları olarak çalışırlar. Allâh'ü Teâlâ'ya hizmet etmekten başka gâyeleri yoktur. İlimi insanlara infâk eder, bunun için bir ücret almaz ve ihtiyaçları için bunu âlet edinmezler.

Karşılarındaki ister fakir olsun ister zengin, insanlara ilimleriyle yarar sağlamak için tevâzu ile muâmele ederler. Kendilerine soru sorulduğunda letâfet ile cevap verirler.

Âlim, derslerinde kavrama gücü yavaş olanlara karşı sabırlı olmalıdır. Kendisine karşı kaba ve katı çıkışanların en iyi biçimde bertaraf edilmesi için ağırbaşlı olmalıdır.

Meclisine katılanları en güzel ahlâkla terbiye etmeli, bu edebin dışında davranışlara ise güzellekle nasihat etmelidir. Talebelerini kendilerini ilgilendiren konulara yönlendirmelidir ve onları zararlı bilgilerden korumalıdır.

Âlim, herhangi bir meselede fetvâ vereceği zaman, bunu Kur'ân ve Sünnet'e dayanan ashâbın ve selef âlimlerinin icmâsını esas alarak verir.

Bir konu hakkında bilgi sâhibi değilse bilmiyorum demekten çekinmez. Ümmetin arasında fitne açacak sorulara, güzellekle izâh ederek cevap vermez. Bid'atten sakınarak, bid'at ehlinin sözlerine kulak asmaz ve onlarla tartışmaz. Aksine âlimler bile ehl-i bid'at'ten kaçır ve yanlarından geçmek zorunda kalsalar kulaklarını tıkırlar.

Münâzara Ahlâkı

Allâh'ü Teâlâ'nın kendisini dinde ilim sâhibi kıldığı insanların en önemli vasıflarından biri tevâzu sâhibi insanlar olmalarıdır. İlimleriyle cidâlde bulunmayı ve galebe çalmayı istemezler.

Fakat bâzı durumlarda, insanlara doğru yolu göstermek ve dalâletten kurtarmak adına ilmî münazaralara girme zorunluluğunda bulunabilirler. Bu ise ancak ilmî ve fikhî konularda ve bâzı hükümler husûsunda olursa câiz olur. Akıllı bir âlim münakaşadan kaçma taraftarıdır. Nitekim Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kim sâdik olduğu halde tartışmayı terk ederse, ona Cennet'in ortasında bir ev bina olunur.” [et-Tirmîzî]

Hasen el-Basrî rahimehullâh der ki: “Mü'min, insanların aklına göre meseleleri ele alıp idâre eder, münâkaşa etmez. O, hikmeti yaymaya çalışır. Bu gayreti insanlar tarafından kabul görse de görmese de Allâh'ü Teâlâ'ya şükreder.” [el-Acurrî]

Bir başka hadîs-i şerîf'te Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Bir kavim hidâyete erdikten sonra cedele girmedikçe dalâlete düşmez.” [ibn Hanbel]

Akıllı insan, dînini cedel ve mir'âdan korur. Çünkü onun faydasından çok zararını görmüştür. Eğer bir konuda ilmi zayıf kalırsa bunu güvendiği ilim sâhiplerine edep kuralları içerisinde sorar.

Âlim olanın sıfatı, tartışmadan nasihatte bulunmak, kendisi ve başkaları için hayrı dilemektir.

Âlimin Allâh'ü Teâlâ'ya Karşı Sâhip Olduğu Ahlâkı

Âlimin, sâhip olduğu bu yüce ahlâk ve vasıflar, Allâh'ü Teâlâ'nın ona ikrâm ettiği nimettir. Kişinin rabbine karşı olan edebi ve korkusu onun ilâhî yardıma mazhâr olmasına vesîle olur. Allâh'ü Teâlâ onun kalbine ilmin lezzetini ve şerefini ulaştırır, kendine onu sâlih bir kul, nebîlere vâris olarak seçer.

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ü Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“De ki: ‘Kur’ân’a ister inanın ister inanmayın.’ Daha önce kendilerine ilim verilmiş olan öyleleri var ki, onlara Kur’ân okunduğu zaman derhal yüzüstü secdeye kapanırlar. Ve şöyle derler: ‘Rabbimiz, şüphesiz sen her türlü noksanlıktan pak ve yücesin. Eğer Rabbimiz bir şey va’detmişse, o mutlaka gerçekleşir.’ Yine ağlayarak yüzüstü secdeye kapanırlar; kendilerine ne zaman Kur’ân okunsa, bu onların Allâh’a olan saygılarını artırır. [İsrâ: 17/107-109]

Âlim, dâima Rabbini zikredip O’na şükreder. Allâh'ü Teâlâ'nın rızâsı için onca mücâdeleye girmesine rağmen, kendisini yine de yetersiz ve hatâlı sayar. Allâh'ü Teâlâ'ya sığınır ve gücünü O’ndan alır. Tüm varlıklar karşısında Allâh'ü Teâlâ ona yeter.

Hâtime

Değerli okuyucu! Yazımızda ifâde edildiği üzere, âlimlerin, toplum içindeki önemi ve omuzlarında taşıdıkları yük satırlara sığmayacak kadar büyüktür. Âlimlerin toplum içinde varlığı ve yokluğu arasındaki farkı yaşadığımız son asırda yakînen görmekteyiz.

Günümüzde yüz yıldır süre gelen tâğûtî sistem, ilk önce âlimlerimizi elimizden almıştır. Sonra da âlimlerimi-

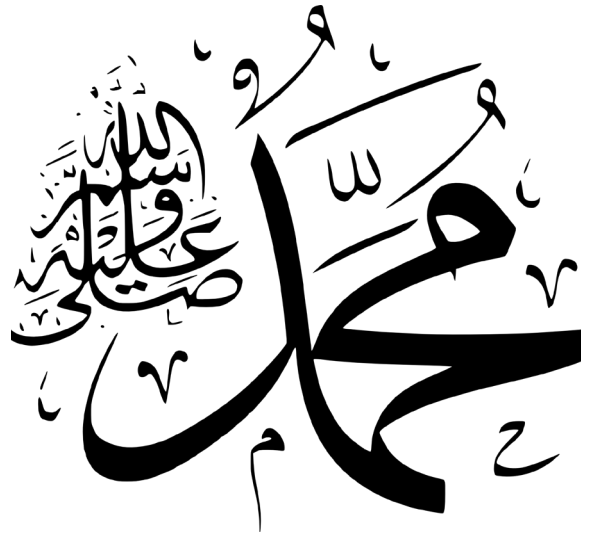
zi yetiştirecek medreselerimizi hedef edinmiştir. Bu eksiklik ise toplumun ve neslin cehâlet bataklığına girmesine vesîle olmuştur. İnsanlar, ulemânın değerini unuttukça o bataklığın içine doğru çekilmektedirler.

Bizler eğer nesilleri kurtarmak istiyorsak, ilim aşkı ile yanıp tutuşan gençlerimizin önünü açmalıyız. Topluma önder ve örnek olacak âlimler, hocalar yetiştirmek için çaba sarf etmeliyiz. Allâh'ü Teâlâ'nın izniyle bu cehâlet yangını elbette sönecektir. Ey ümmetin evlatları! Sizler de bu yangını körükleyenler değil, üzerine su dökenler olun.

Duâ:

Rabbim! Neslimizi ilim nûru ile nurlandır, bizleri cehâlet bataklığından, fitnenin karanlığından kurtar! Yoldan saptıran bel’amları bertaraf et ve bizleri bid’at ehlinin şerrinden koru! İslâm ümmetini izzetli, şerefli ve ilim sâhibi ulu’l-elbâb’tan eyle! İlim yolunda olanlara başarı, güç ve kuvvet bahşet! Allâhumme âmin...

Bir sonraki yazımızda buluşmak ümidiyle, sizleri Allâh'ü Teâlâ'ya emânet ediyoruz.

SÂHİBİM SENSİN

Gücüm yetmez, dilim dönmez âcizim
Kalbimi göğsümde attıran Sensin
Damarlar içinde kan var bilirim
Başımdan ayağa gezdiren Sensin

...

Saçım, kaşım, kirpiğim Senin eserin
Hepsini muntazam yaratan Sensin
Aklı yok ki kılın ölçüyü bilsin
Uzatıp, kısaltan el-Hâlık Sensin

...

Göz görür, kulak duyar, dil de tatar
Yaratan, hükmeden el-Hakîm Sensin
Et nasıl görev bilir, insân şaşar
“Ol” deyip olduran el-Kâdir Sensin

...

Nasıl rahat nefes alıyorsun bak
De ki: “Her nefesin sahibi Sensin.”
İnanıyorsun ki son nefeste hak
De ki: “Hesâb gören el-Hasîb Sensin

...

Kul olmak şereftir yüce zatına
“Kulum” diye andın habîbini Sen
Rızanla al bizi yüce huzura
Beni “ben” edensin, sahibimsin Sen

...

Hakan Emin.

MİN HÂC

Aile ve Eğitim Dergisi

“Dosdoğru Bir Yol Arayanlar İçin”

***

3 Aylık e-Dergi

-Ücretsiz-

TEMMUZ 2024

Ahlâk Sayısı

www.minhacdergisi.com

minhacdergisi@gmail.com

Telefon: 0501 362 15 10

***

Dergi içinde yer alan yazılardan ilgili
yazar mesûldür.

Kaynak gösterilerek kısmen ya da
tamamen alıntı yapılabilir.

“dosdoğru bir yol arayanlar için”

MINHAC

**«Sizin en hayırlınız,
ahlâkı en güzel olanınızdır.»**

[Buhârî; Müslim]